

ly wt indeen int lant vā gē
leken weder is gecome
amorphazie

Moralizatie

In dese kortse woort betent
kent die sundē want gelic die
goen die kortsielich is nu hute nu
calt en benende alsoe heuet die
sunder nu begerlicheit en oge
manierde liefde des vgenke
lickē gnetz en nu heeft hi vree
se daer af soe seit sē **Augusti**
Dat twe dynghē al sunde ma
kende syn in dē mīschē toe
weckē vreesē en begerlicheit
die vreesē duet schonwē alle
dynghē die dē vleische suet syn
of der natuerē moeylic sy die
begeerlicheit duet begeren alle
dynghē die dē vleische suete syn
En nae desen twe dynghē sal
die sunder dubbel pyne hebē
in der hellē alsoe die ap̄het iob
seit want vā deser groter hyt
te sal hy gaen tottē caldē snee
water **N**te onder oghemacke
dat die kortsielich mīschē lydet
quaede smack in dē monde soe
dat hem suete dynghē bitter
dunckē en bitter dynghē siet
En in der maniere heeft oit
die mīschē in sundē leuende
den mont synre zielē onsmack
lick soe dat hy in geynē geeste
lickē dynghē smack en vyndet
Here Jhu x^e die **G**ebet
van dē lande des engelschē
loefs en behydynghē biste comē
in galileen als int om loeyen

deser werlt Want ic sîck by
betuert byder schoenheit der
tytlicker dynste en paer om
begynne toe sterue vmoent vā
betuermige **O**ntfermt v mîs
eer ic sterue die doet der sîndē
of des lichams of der hellē **o**p
dat ic by crachte dyns wortz
by oitmoedicheit der bychte
by vaste gebede goddyenstich
en exempel vloost moit werde
by dynre gracie van dē kort
sen des toe neygenē en siecte
der sîndē **E**n dat ic niet vwo
nē en werde vā eeniger onge
ordineerde passie **A**mie

Nan vier parabolē die Ihus
geseyt heeft tottē volck en drie
tottē discipulē Dat hy caput

Eyn wile tyt hier
nae soe is die gebē
dide Ihus wtgegaen
op die cant vander zee en al
soe tot hem gecome was eyn
groete schare vā volck. **D**oe
is hy myt synē discipulē in
eyn schepke gaen sytē en alle
dat volck is blyuē staende
optē ouer oft kante vander
zee. **E**n heeft den volck geset
vier gelickemisse elck van by
sonder en v'scheidē sake ende
~~er~~ elck oer bysonder bedyn
demisse hebbende. **D**at wilke
Ihus daer om gedaen heeft
om die v'scheidenheit d' myn
schen daer synde. **O**p dat hy
alsoe nae v'scherdenheit d' siectē

geue solde alre hande medienne
En gelick en ryck vader des
hursgesins vradende syn ge
voepende mit vscberde gerich
ten **E**n **¶** Die eerste
is desen **D**aer is eyn zaeyer
wtgeghen om toe sayen syn
saet toe wette die soen gatz by
aenemie myschelicke nature o
toe saeyend dat wort gatz en
als hy saeyende was **D**oe viele
sompge van den sadē byden
wege en die vogelē des hemels
die hebbent op ghegete **F**emge
van desen sadē die syn geuallē
op die steynē dat is steemige
eerde **E**n dyt saet dat is we
nich op gegaen **M**er want
van onder gheyn vochtichheit en
hadde soe en heeft nyet moeghe
wortelē en yt is daer om ver
dorret geroest **E**n een deel vā
desen saet dat is geuallē onder
die doornē en dysterle die doerne
die synt op gewasche en hebē
dyt saet vdruct of vstopt soe
dattet nyet op gewasche en
mocht **S**ompge van dyt saet
is geuallē op guede eerde en
yt heeft syn vruchtē vort ge
bracht toe wetē **D**at eyn saet
heuet vort gebracht hondert
sadē **D**at ander is **D**at derde
xxx **D**yt seggende soe mepe
Ihus aldus **D**ie oren heuet
om hore die hort toe wetten
die vstant en mwendelike ore
heeft die vstae wat is gesent
heb **E**n mytte soe hebben hem

syn discipulē gevraget wat de
se parabole oft gelickemisse
was **I**hus heuet hem lude ge
antwort seggende **I**t is v ge
geue toe wette by gracie toe he
ne dat vstant en de geestelike
sine vā deser gelickemisse ende
dat rick der hemelē en de an
dere nyet **M**er allen in para
bolen op dat die siende nyet en
sien en die hoerende nyet en hore
Toe wette die quade en die goen
die wt myne en begerte oer
herte dat wort gades nyet en
hoere **E**n daer om seide **I**hus
Die oren heeft om toe hore die
hore dat is die mwendige be
geerte heeft om toe vstant
heiliger scrifte toe wette die
come toe sermonē **A**der die hoe
die toe sermonē come om die
heilige scrifte wt genochte en
curiosichede toe hore **O**f om
den prediker toe begripe oft
toe berispe die en syn nyet wer
dich dat vstant vader heiliger
scrifte toe hebē **E**n al ist soe
dat sy eemich natuerlick vstat
hebē wt die gracie gatz **G**ot
die here die salt hem onttre
kē en genent den goene die oer
vstant tot gade almachtich
geuende syn **O**p dat hy aum
uloedich in oer vstant sal we
sen **E**n daer om seit **M**atthe
dat onse lieue he in parabole
dat is in gelickemisse spreke
de was **O**p dat die goene die
sage dat is die he vmetende

ware wat toe wetē oft toe v
staen **Als** die scrijbe en phari
zeen deden dat sy nyet en vstaen
en solde toe wette die sueticheit
der heiliger scrifste en hemel
sclier dynghen **Gelick ysaias** die
pphet vā hem lude gespraken
hadde segghende **Hy** sullē hore
de horen en nyet vstaen en sie
de sien en nachtanē nyet sien
toe wette mytter herte **Die**
mysche **Beghet** my doch wie
is dese saeyer en wat is dyt
saet datter gesaet wort
Scriptura **Die** saeyer dat
is die soen gatz hoert wat hy
seit want hy seit dese gelicke
nisse vande saeyer **Alle** die
goen seit hy die dat wort vant
ryck gades is hoerende en dat
nyet en vstaet **Doe** comē die
quade geeste die by de vogelē
gelick werde en nement wt
synre herte dat goe dat daer
in gesaeyt is **En** dyt is toe ge
liche by dat saet dat by den we
ge gesaeyt is dat is in die herte
vā de goene **Die** myt quade
temptacie des duuels en qua
de werltliche en vleischelike
begerte benāge sy by den wilt
ke die vruchte des waert gatz
beleet wort en vghette witten
herte soe dattet den mysche
nyet salich en maet **Daer** af
soe seit **Gregorius** **Gelick** mē
mysshaepet van de leue des
mynsche die geyn voetsel en
haldet in syn sieck maghe al

soe sal die goen ontsien dat
pernykel der ewiger doot die
die ~~memor~~ warde des leuens
in synre memorie nyet en hal
det **Dat** goen dat op die steē
mige eerde gesaeyt is daer
by soe is toe gelicke die goene
die dat waert gatz hoerende
en myt blytscopē oit is ont
fangende nachtanē gey wortel
toe wette van caritate ende
myne gades hebbende **Wat**
sy synt houidich en styf van
herte sonder deuotie oft lid
samheit soe dattet in hem nyet
en wortelt mer yt vborret
En des gelickis soe ist toe ver
staen biden goene die dat wort
gades ontfangē hebbē **Mer**
soe wāneer dat hem emich
weder spout of temptacie en
quellhyngē toe comit soe wer
de sy onld lidsam **En** alsoe en
heby sy geyn wortel der op
rechter en vaster begerten
Want in temptacie soe wort
die mysche geproeft oft dat
woert gades in hē gewoilt
is **Gelick** in groete wynden
soe siet mē of die boem wael
gewortelt is **En** dat saet dat
in die doerne valt daer by soe
syn toe vstaen die goen op die
wilcke dattet wort gades
valt mer aūmyt die werlt
like dynghē daer dat herte
der goenre die yt ontfangē
mede becomert is **Doe** en
heuet genē opstant hūd yt

wort van de doerne en dyſte
len der werltlicher dynghe ge
heel en al vdruct en vſmaet
toe wette vande ryck dome
en ſorchuoldicheit. **Die** hou
die en giericheit make en va
de walluſte des leuens die
gullicheit en oncuſſheit make
En dat ſaet dat int guede lat
geſaet wort daer by ſoe is
toe vſtaen. **Als** dyt wort gatz
geſaet is wort in ey reyne
gnet en ymich herte myt be
geerte dat wort gades ontfae
te want **in** dat geual ſoe
brenget dat wort ſyn vrucht
by de eyne meer en by den
anderē my. **Toe** wete dat ey
hondert volt den anderē ly
volt en derde xxx. **Daer** by
vſtaen werde drie ſtate der
gelouiger myſche toe wette
Die beſynende die hebij die
xxx vruchtē. **Die** vort gaende
en in dochtē toe nemēde die
hebij ly vruchtē. **En** die volc
mē die hebbe hondert vruch
tē. **Of** mē mach daer by vſtae
drierhande andere ſtaet vā
myſche toe wette. **Die** mech
den die ſulle hebbe hondert
vruchtē. **Die** weduwe ly. **En**
de in den echte ſtaet ſyn xxx.
En ander parabole oft
gelickemisse ſeide **Jesus** ſyne
discipulē in deſer manere
Dat ryck des **he**
hemels dat is dat is die heilige

kerck. **Die** de wech leerende
is toe comende totten ryck
des hemels. **Dat** is toe gelicke
by eyne man dat is **Jesus** die
in ſyne acker guede weyt oft
tarwe ſaeyende was. **En** als
ſyn lude ſlapende warē ſoe is
eyn viant myſche gecome ind
heest bauē op ſyn ſaet oncrup
geſaet en hi ghynt vā danc
En als dat guede cruyt op
solde gaen ſoe quam dat ocrut
bauē. **En** dyt ghemerct ſoe ſyn
die knechte van de vader des
huys geſynes tot hem gecome
ſegghende tot oerē herē en med
ter. **Here** en hebdi nyet guet
ſaet in nūwe acker geſaet
waen comt dan dat oncrut
Die here die heuet hem lude
geantwoert die viant die
heuet dat gedaen. **Die** knech
tē hebij tot oerē herē weder
geſeit. **Beheſtet** v heer dat in
gaen en trecket dat oncrut
herē. **Die** ſeide. **Heen** op dat gy
dat guede cruyt mytte qua
de nyet wt en trecket lach
beide toe gader op waſchen
tot dat die oest oft bouwe co
mē ſal. **En** als yt mē oest is
ſoe ſal ick de mayerē ſegghen
Verſaemt eerſte dat quade
oncrut en byndet aen bon
delkens om toe barnē. **Die**
tarwe v gaderet in my ſchut
ren. **Die** myſche. **Woe** ſal
it deſe parabole vſtae. **Scarp**

It is seer licht toe v'staen **G**ot
die heeft ~~syne ewige soen die~~
~~is mynsc is geworden ind by~~
~~syne heilige~~ syne heilige waer
de gesacyt doer syne ewigen
soen die mynsche is **E**n by syne
heilige doen saeyen inden myn-
sche ind als syn lude dat is sy
prelate en curense slapende
en nu die scape gades myet wa-
kende en syn soe comt die viant
vander helle **E**n saeyet banē
op dyt wort en leeringe gades
dat ocruyt van werltliche luf-
te en alre hande dwalynge en
sunde **M**er got die v'henget
en laet dat wyse alsulcke dwa-
lyngē en sunden o'gepymcht
totter doot toe soe dattet on-
cruyt myet wt getreect en wort
openbaerliche var die myn-
sche totte ordele toe **T**oe wete
sonderlyngē vā dey sunden
die hemeliche van ~~sunde~~ syn

Die mysche **M**daer om gehen-
get got soe lyd saemliche dat
oncruyt onder die tarwe dat
is quade mysche onder die gae-
de toe wassen **S**criptura

Dat gehenget got om drie sa-
ken **D**ie eerste is om dat sy
hem bekerē soldē op dat sy wil-
len en by die guede myschen
daer toe geholpe werde **D**ie
ander is op dat sy die rechtē
dige ~~got~~ seer dancbaer syn o
dat sy v'carē syn wille getael
der verworpende **D**ie derde
is op dat die quade die guede
profitelic syn en oer v'diente

v'meerderē mogē **W**ant oer-
berliche syn die quade den
guede toe wete die purgere
de en oeffenede **O**p dat sy mit
voertgaen myet tractē en syn
en oit die cronede **W**ant als
sy de rechtuerdige tribulacie
aen doe **D**oe s'etke sy hē peerle
costeliche stene ind throne oere
glorie toe comēde **E**ntom laet **T**daer
sy got leue mytte guede **M**er
indē oerdel soe sal got seggen
den maeyers dat is den en-
gelen **D**at sy die quade myn-
schen scheide wille guede en
die toe same byndēde en werpe
de mit ewige vuur **M**er die
tarwe dat synt die guede wt-
uere die myt voel lydenē
geslagen syn die sulle sy ver-
gaderen in die hemelsche wo-
nyngē daer sy blyucken sulle
gelick die sone en noch claere

Moralizacie

Op dyt saeten is toe wete
geesteliche dat als wy guede
begerte in ons selne ontfan-
gē **D**oe worpē wy saet inder
eerde ind als wy op rechte
wercke begyne toe doen soe sy
wy dat werck trecke tot voert-
gange in dochde soe comē wy
totter aren des corens **E**n als
wy mit volbrengē des heilige
wercks geuesticht en sterck
wordē **D**oe byngē wy voert
alle tarwe inder eerde **M**er
die almachtige got als die vrucht
vol comē is soe slaet hy daer
in syn sekel en mackē syne oest

Want als dē hy' mīschē ge
brucht heuet tot volcomē wer
kē soe synet hy af syn tute
like leuē myt synre sentenciē
Op dat hy synre corē brengē
mach totter hemelscher schure
Daer om **D** mīschē siet dat
du nyet en blyues steckēde
alleyn mit op schietende cruyt
of in die are v̄wachtende die
rypheit in die p̄ne des vege
niers **W**ant got en v̄gadert
in syn schure geyn omrype
tarwe **N**och soe was die ge
būdde **I**hūs die derde ghe
kemisse seggende **D**at rycke
der hemelē dat is toe gelicken
by eyn mostaert sadeken wāt
al ist cleyn nochtans alst gesaet
is en wasset **D**oe wast daer
van eyn grote struyt in ma
merē van eynē boome soe dat
die vogelkens des hemels daer
in mogē nestelē en rustē **D**yt
cleynē sadekē mach toe v̄staē
wesen dat waert gatz dat
wilck in saeyen cleyn toe sien
ofte v̄staen is **M**er alst gesaet
wort in eyn gnet denoet her
te soe gattet op en wort eyn
grote boom **I**t wort dat wyl
ey vierich mīschē oft ey groet
heilich predikant en leeraer
soe dattet syn vruchtē in soe da
niger mamerē wt genet dat
ander guede herte die den vo
gelen des hemels toe gelicken
syn moegē oer nestkens al

daer op machē om voort heil
ge mīschē daer op toe voede
want sy als vogelkens myt
vederen der dochden dat herte
op heffen van eertsche d̄ngē
myter begheerte tot hemelsche
d̄ngē **T**en vierde soe heeft
die gebūdde **I**hūs dat rycke
der hemelē gelickt gelickt by
dat deysen dat die vrouwe
legghen in dat mele **E**n laetent
ligghē tot dattet op gnet ende
wort toe samē eyn deech want
als dat woert gades gelet en
gemēget is in den herte d̄ gue
der mīschē soe ryset op gelick
eyn deech **E**n v̄emget die herte
der gueder mīschē in soe da
niger mamerē dat sy wt dyt
wort en by die gracie gades
een myt gade werde **A**lle dese
parabolē en gelickenisse ende
die voel andere d̄ynghelicheit
die gebūdde **I**hūs totte volck
geset **E**n sonder parabolē en
heeft hy op der tyt nyet gespr
ken **O**p dat v̄nult solde werde
dat vā hem gep̄heteert was
aldus **I**ck sal in parabolē mī
nē mont op doen en ic sal op
ryssen dat is wt werpē ende
voertbringē dat goen dat v̄
borghē is gwest van dat be
ghynsel en eerste in seette vā
werlt **E**n dese parabolē ge
set synde soe heuet die gebū
dde **I**hūs die schare der mī
schē gelaetē en hy is myt synē

discipulē toe huys gegaeu en
al daer wesende. **D**oe hebben
syn discipulē tot hē geseit. **H**ere
en meester wilt ons dese para
bolē vclarē dat wilcke hy ge
daen heeft in maniere vursch.
En henet hē lide. **M**
noch voort geseit ald. **D**at r
ryck der hemelē is gelick eyne
schat vborghē in eyne acker.
En wilcke alst by eyne man
geuondē wart soe bedecten
hy dē weder ind hy gaet en
vcoopt al dat hy heeft toe we
tē om pēningē toe trygē. **E**n
hy coopt den acker lants. **D**e
sen acker dat is eyne dochdeht
ke werckende leuē geoeffent
in dē werckē van ontfermyer
tyheit. **D**at wilcke alst by eyne
werltlickē myschē geuondē en
vstaen wort. **D**oe vcoopt hy
al wat hy heuet en latende al
le dat tytlickē en werltlickē
is. **D**ie werckē der ontfermyer
tyheit volbrēngende en topē
daer mede dē verborghē schat
dat is dat ewige leuē. **E**nde
daer s sal mē werltlickē en
tytlick dnygē vsmadē want
die hemelsche ryck dōmē en
werdē vā nyemant beseten
dan myt scaden der werlt.
Oft tōe laue der heiliger medy
dē mach mē dese parabolē
treckē. **E**n alsoe is die schat in
den acker geborgē die medy
delicke reynicheit mit vleische

en broessche licham. **N**och seide
Ihus. **D**at ryck der hemelen
is toe gelickē by eyne toop mā
die sueckende is schone costelic
ke peerle. **E**n als hy eyne schone
geuondē heeft soe vcoopt hy
alle wat hy heeft en coopt sy.
In desen wort geroert den
staet des myschē die leydende
is eyne schonwende leuē. **D**ie
alle tytlickē dnygē vsmaden
de is en alle sorgē en kōmer
latende in vuyrlyger begeerte
leest der ewiger guede. **D**ie
soe is dat ryck der hemelen
toe gelickē by een seggen daer
mē mede visschet inder zee al
der hande vissche. **E**n als sy vol
getagē is aen dat lant soe
lesen die visscherē die guede
vysche rot en doen sy in oer
vatē en die quade werpen
sy bntē. **A**ldus soe salt geschie
ten eynde vander werlt wāt
als dan soe sullē die engelē
die guede van den quaden
vshēyde. **E**n sy sullē die qua
dē werpē in dat ewige vuyr.
Aldaer soe sal wese screpen
en tryselnygē van tanden
al dyt geseit soe seide die ge
būndide. **I**hus tot synē discipelē
Heb dy dyt altoe gaeder
wael vstaen. **D**ie discipulē
seide. **J**ae wy hē meester. **I**hus
seide weder. **I**ck seggē v wā
waer. **A**lle doctore oft meesterē
die geleert syn int ryck der
hemelē toe wettē in die heilige

kerck syn ghelick eyne vader
des huysghesyns dat is my
selue by ghelickemisse vā nae
toe volge die syn huysghesme
onderhaldet en voedet **W**at
alst oerbuer is soe brenget
hy tot puyt alle synschact
alt en nye by dat wilcke die
doctore en geleerde der hei
liger kercke myt recht wael
ghelickt moeghe werde **W**at
sy syn in voortbrenge oere
schat der leermige **E**n al dat
soe wael by vclarmge van
dat alde testamēt als vā dat
nye **O**ft alsoe **G**regorius
seit Den nyen schat is die
suetticheit des ewige leues
En dē alde is vreesse d' pynē
op die pynē die geyn **v**
vreessefende malre die myt
dē loen d' glorie nyet vweet
en werde **O**f dē nyen schat
toe vstaen die vnamige d'
dochde ind dē alde schat dat
lasterē der sundē

Moralizatiē

In deser parabolen soe
ghelick xpus dat ryck der
hemelē dat wilcke hier be
teickent die heilige kercke
by eynder segene oft neet
van visscherē **W**ant die
heilige kerck dē greden
vnscherē is beualē mytter
wilcker eyn engelick my
sche totte ryck der hemelē
wort getrecket vā dē vlode

deser werlt om myt toe v
drynckē int diept der doot
En by der zee wort betent
kent die werlt myt oere
bitterheit en mēdyndighe
per ykelē die daer in syn
wilcke segene oft nette ver
uolt wort van guede en qua
den mynsche die myt ond'
kent en werde alsoe lange
dat nette int watter is **W**er
als sy op getreect wort mē
ouer dat is int eynde der
werlt en oer del gades **A**ls
alle heymelichheit apenbaer
sal werde **D**oe sullē sy ond'
kent werde want die enge
lē sullē die quade rotte guede
werpe in dat vuyr d' hellē
Here **I**hu x' **G**ebet
doet my wt ghen vanden
alde leue **O**p dat dat saet
dyns wortē dat wilcke du
ghesaeit hebste in mynē ver
staende **D**at saet des op
saetz dat wilcke du ghesaeit
hebste in mynre begherten
Dat saet des guede werck
ghesaeit in mynē werken
de crachte nyet geten werck
vandē vogelen der ydelre
glorie **E**n dattet nyet vtre
dē en werde in dē wege d'
quader gewontē **D**attet
nyet en vborre in dē steyne
der harder vsteentheit ind
dattet nyet vsmacht en wer
de in die dornē d' sorchuoldich

mer dattet voort brenge in lydt
 samheit hondertuoldige bracht
 in gheede en alre beste eerde
 des oetmoedige medelyden
 de en mylde herte **Doe** my
 dit vstaen en vol doen alle
 dit geseit in parabolē en de
 anderē dat toe leerē mytte
 woerde oft toe mynste myt
 exempelē **Amē**

Woe
 dat **Jhus** weder toe nazareth
 inder synagoge was leeren
 de **Dat** **ixij** capittel

Is die gebndide hē
Jhus dese parabolē
 geseit hadde soe
 is hy myt synē discipulē van
 daer doer dat lant van ga
 lileen gegaen

En hy heeft daer die synagoge
 dat ryck gades geprediet en
 gheleert **Want** gelick dat mē
 nu in die kerstē kerke dat
 woert gades is predickē en
 leerende **Doe** plach mē mō
 iode synagoge die alre wet
 en pphetie toe leerē en predy
 kē **En** soe is **Jhus** tot nazareth
 gecomē al daer hy ontfangē
 en op geuoet was **En** hy is
 op eyne saterdach in oere lude
 synagoge gegaen soe op den
 dach gelic nu op den sonēdach
 die lude inder synagogen v
 gaderende warē **En** hy is op
 gestaen om toe lesen **Ind** hē
 is dat boeck des wets en der
 prophetie vā **ysaia** geguen

En als hy dat boeck op dede
 soe stonde daer in gescreuen
 ald? **Die** geest des herē is op
 my daer om heuet hy my ge
 saluet toe predickē en toe baet
 scoppen de armē dat is de oet
 moedige **Hy** heuet my gesent
 om gesont toe make die be
 rouwich synt van herte toe
 predickē den genangē v ghyffe
 misse **En** den blynde dat ge
 sichte dat is den ongelomige
 claer kē misse en toe late die
 belaste tot oere remissie en
 vlichtinge toe predickē dat
 ontfandike iaer gades en
 den dach des loens **Doe** wete
 die tyt der guedertiere heit
 nu en naemaelē dat wterste
 oerdel **Hier** is toe wette dat
 die iode noch vbeidende syn
 dat goen dat hem hier gelanct
 wort in deser pphetie toe ge
 schien doer **messiam** den so
 vheyden toe conēde o tytlic
 ke heerscoppe toe hebē nū
 alle die werlt en om die iode
 vry toe make en toe stellē
 in hoefer glorie en eere ba
 uē alle ander myschē **Meer**
 want **xpus** die gewaeryge
messias comē was soe vclær
 de hy den volcke dese pphetie
 van hem seluē toe weten die
 toe vstaen is aldus **Die** geest
 des herē op my toe wette vus
 tende is **Daer** om heuet hy
 my gesaluet toe wete van
 mynre ontfentkemisse myt
 volheit der gratie als eyne

comick eyn bisscop en ey pphet
En als hy dat boeck weder
 toe gedaen hadde toe roete mit
 eynde van syn en les en soe
 heeft hy dat dienare vander
 synagoge weder geseue en is
 myt den gaen suttē soe dat alle
 die iode die doe inder synago
 ge warē die hadde oer ogen
 op hem en hy began hem lude
 toe segge dat die pphetie die hy
 als doe gelesen hadde op den
 dach vūlt was in oere o re
En sy gaue alle daer vā getuyd
 misse en sy vūwonderde ~~alle daer~~
 hem van den waerde vā gra
 tie die wt synē monde comen
 de waerē **T**oe rechte soe sloette
 sy op **I**hū oer oge toe wetten
 myt die cracht synre woerde
 en syn oitmoedich en suete
 op sien **W**ant in syn aensicht
 was blyckende eyn gothike
 claerheit die aentreckende
 was die ogen der mynschen
Daer om was vā hē toe vorē
 gepphetiert aldus **A**hre schoen
 ste vā forme bane die kynder
 der mynsche gestort is gracie
 in dynē lyppe is **A**ldus apen
 baerde **I**hū hem selue oitmoec
 delicke in deser pphetie **O**f hy
 segge wolde **I**ck byn die goen
 daer af die pphet spreekende
 is **O**der die scriben en pharizee
 seide **E**n is dyt nyet die soene
 vā ioseph des tymermant
En is maria nyet syn moder

lud syn broders iacob en ioseph
 symon en iuda **E**n syn susterē
 en wonē sy nyet alle gader o
 der ons **E**n want hy nyet ge
 studeert en heuet wien comt
 hē dese groete wysheit en clergie
En **I**hū oer herte kēede
 heeft weder tot hem geseit **O**n
 moeghet daer om tot my dese
 ghelicknisse segge **O** meester i
 medertynē maecte dy selue ge
 font **D**aer om seide die scribe
 en phararizee wāt wy van
 dy en van dynē teykenē die
 du in capharnaū gedaē hebste
 voel gehoert hebby **D**oet ou
 soe dāngē alle hier in dynē
 lande daer du op genoet biste
 ghelick of sy segge wolde **A**lher
 soe kent mē dy en mē weit dat
 du ioseph soen byst **D**u en moe
 ges ons hier nyet bedriegen
 ghelick du in vremde plaetsche
 die lude bedryege moeges heb
 stu emge conste die laet ont
 sien **I**hū seide tot hem lude
 vurwaer segge ic v daer en
 wort gey pphet in syns selue
 lant vhenē **D**ie rede daer af
 is want gemēlike als vemat
 hē tot dochde en groete dynge
 steuet die anderē vā synē lan
 de benyde dat en bespottet dat
Doe dat en gact geleert mā
 better vhenē wort ond die
 vremde dan onder die syne
En want dese van nazareth
 iū en syn leermige nyet en

geloefden **D**oe en heuet hi ons
 hem ludē nyet voel tekenen
 noch myrakelē willē doe omers
 soe heuet hi onder die guede
 sonnyge gedaen om die m oere
 geloene toe onder haldē en
 toe sterckē **E**n op dat die gelo
 nyge geyn onschult van oere
 sundē hebbē en solde **E**n ten
 propoeste van dat vur geset
 is **D**oe seide **I**hūb eyn gelicke
 misse aldus **I**ck segge v m der
 waerheit dat daer voel wedu
 wen m ysrael geweest syn m
 dē tyde van helias als dē he
 mel dat is die lucht geslate
 was dattet nye en regende
 bynē dē tyt vā driē iare en
 vj maendē **A**lmyt wilcke
 drochte soe was daer groete
 hongre m alle dat lant en
 tot nyemat en was helias
 gesant toe wettē om toe trois
 tē dan tot eyne weduwen
 mt lant van sydoine m der
 stat sarepta **D**an wilcker
 weduwe hi eerlike ontfan
 gē wart **E**n by der wilcker
 hi twe schoen myrakelen
 toe wettē geuende oer auer
 vloedich meel en olie ind oere
 soen van der dort vwecken
 de toe wettē ionas dē pphet
Dort seide **I**hūb **E**n ten tyde
 vā helzeus sy voel lazarusē
 geweest m ysrael en vā den
 en is een nyet gesont gemat
 geweest dan naaman dat en
 wtlandich mā was en wt syrie

was **R**echt of hi seggē wolde
Dese heliab en helzeus hebē
 seer groete pphete geweest **E**n
 want sy myt alsulc onder oere
 voldi gelaest en geert en sy
 geweest soe en hebē sy oit gey
 tekenē oft myrakelen onder
 oers selues ludē willē doen
Mer sy hebē wt beuel en m
 geue gatz myrakelē onder die
 vrende ludē gedaen **E**n als
 dese van nazareth hoerende
 warē dat **I**hūb hem seluen
 bydē pphete gelickende was
 en dat hi die heyden banen
 die iode prysende was soe
naaman en die weduwe
 heydenē warē **D**oe syn sy op
Ihū vtozent geweest en soe
 wordē by hē gelickt die goe
 die taernich werdē oft mys
 doen dē predickers of ander
 guede mynsche om dat sy
 die waerheit seggē die hem
 myshagē **E**n syn daer om
 tegens den hebēdide **I**hū
 op gestuen en hebē hem wt
 ter synagoge geworpē ind
 geuange geleit bane op eyne
 hoegē berch buttē der stat
 staende om hem van dē berch
 toe ~~werpē~~ **E**n alsoe toe
 doedē **I**hūb die die macht
 hadde hem seluē toe vryen
 als hi wolde **D**ie heuet hē
 lydt sijnheik als eyn mys
 dadich lachtē leyde tot optē
 berch **E**n daer synde soe he
 uet hi syn gotlickē macht

wille toene en is ontfien
doer dat myddel vā hē hude
en wech gegāen hem sehnē
en syn myschelichheit beder
kende mytte syn gothlike
moegentheit apenbaerede
Doe dat eynē groetē steen
hem wyckende was hem
ontfangende in der groetst
syns lichams **A**lsoe **B**eda
seit dat die figuere vāte
vontē des gelūdidē **J**hūs
en vā synē cleiderē in dē
steyn gedruypt al daer staet
ghelick als oft in een morwe
was gedruet ware **P**ro
myse **I**ck hoer hier wō
der dat die harde steen die
heuet die figuere des herē
ontfangē **E**n die hertē der
iode en hebij die sachte suete
wyse en oerbærlick leerē
vā **J**hu dē soen gatz myt
wille ontfangē **D**er vā
ey wort dat vū geseit is
begheer ic dat toe wette moe
it dat vstaen sal dat die iode
seide dat die gebūdidē **J**hūs
broderē en susterē hebbente
was **S**criptura **I**ck wilt
dy seggē **I**t was der iode
manere en yt is noch in
sompge landen manere
dat mē twe gesusterē kynd
suster en gebroeder noemē
de was **E**n want beyde scē
iacob en iohānes ewāgelista
synō en thade beide d susterē

vā mariē kynderē waren
soe noemē mē **J**hūs broderē
en gesusterē **E**n in desey ty
dē als scē ian baptista ge
nāgē lach soe warē die scē
bē en pharizeen dagelyc
herodes by hulpe vā hero
dyas syn an speelster vūol
gende om scē **J**ohan die tēgē
hem ludē geprediet hadde
~~toe brengē~~ ter doot toe brengē
Meditatie en Leermige
Hier is toe merckē woe dat
Jhūs doe hi aldus cōfuspelic
geleit wart myt en roeder
stonde noch geyn wrack
en socht **O**ns in dē leerende
dat wy geyn wrack suecke
en sullē vā dē onrecht dat
ons gedaen wort **E**n doer
dat myddel synre vānde
gaende soe vcoer hi toe mer
die toe genesen en salich toe
mackē dan toe vderne op
dat sy syende oer boesheit v
myelt syende voort aen aflā
tē soldē vā hē toe wille doct
want die tyt synre doot
noch myt getomē en was
Noch oec alsulckē doot en
hadde hi myt vcarē toe
sternē **T**oe wette ist dat
xpus doot in vierder hand
manere is aen geleit ge
west **W**ant die sōmygen
woldē hem doe dē mytten
swerdē als herodes doe
Jhūs gebare was die som

myſſen om hem vā banē
neder toe werpē gelie mo
deſe vā nazareth doen wol
den **D**ie ſonnyghe om toe ſtoene
toe wete die iode in de tem
pel **D**ie ſonnyghe om lie toe
brutē toe wette die iode oit
dede **A**lſoe wort die xpus nach
geſtelelike getruſt van ons
alſo wy weder keeren totte vur
gheende ſundē **H**y wort ge
ſteent in onſer vhartheit **H**y
wort daer neder geworpen
in waen haep **E**n mytte ſwer
de wort hi gedoit in blaſphemie
Here **J**hu x^o **G**ebet
die dy alſoe voutmoediget heb
ſte tot allē dienſte **D**attu myet
en hebſte vōnwerdicht toe heb
die officie deſe leſen en nae die
wael daet dē van nazareth
gedaen lydtſaemhe hebſte ont
faenſe quaet vur guet **A**lſtu
dy hebſte ſonder weder ſtoet
laetē leyde van hem die di vā
banē neder werpē wolden
Oghuede **J**hu gheeft my deſe grā
tie dat ic dy nae volghende be
gerē moit my toe crōmē tot
allē dienſte der outmoedicheit
en my blydelick bereit bewyſe
Gene my oit orecht lydtſaemhe
toe vdragē en daer af geen
wracke toe ſuecke **E**n alle
myn vāndē van herte toe
mynē en hem wael daet toe
bewyſen **A**me **W**ā die othoef
dynghe en doir ſee ſanb baptiſtē
Dat **I**hm cap

In dē tyden alſo na
kende waſ dat **h**
hoedtyt vā paes
ſchen en die heilige vur loeper
Johāneſ alſo vuer geſeit is in
den kercker en genackemſe
herodeſ lauge gelege had **D**oe
wart vūult die tyt ſyns leue
En **herodias** wart meer en
mer tegens dē heilige man
om ſynre waerheit en heilich
outſtecke **W**aer om dat ſy we
ge ſochte daer mede dat hy in
ſch eyn ſchynē enige redelicker
ſake van dē leue ter doir ge
bracht ſolde moeghe werden
Dy ſonder daer om want ſy
vreesde dat herodeſ die **J**ohā
ne geern hoerde en oit voel
dynghe nae ſynre leerē dede
moeghe doer die vmaninge
vande heilige mā ten leſten
bekeert werde **D**oe dat hy ſy
nū gāue en weder ſeynden
tot ſynē broder oerē man
Weeb toern alſt wael rede
waſ ſy ſeer vreesende waſ **E**n
oit mede ſoe vreesde ſy dē aner
loep deſe gemeyne volcks ſon
derlynghe in der tyt alſt myt
groter menichke paſſeerde toe
iheruſim om die hoedtyt die ac
ſtande waſ dat wilcke myt
gewaelt hadde moeghe comē
en ont nemiē dē heilige mā
wt herodeſ genackemſe
Hier om **O**
dede herodeſ antipas by dē
raet van herodias op dē
dach van ſynre geboerten

den pryncē en vūste en beste
vā khalēc en auent oft vanc
ket bereyde **En** ten seluē tyde
als sy gesele warē soe quam
die dochter van herodias vur
die geselschap sprynghende oft
drussende **Dat** wilke den
cōmick en der geselschap seer be
haeghelickē was **Doe** dat die
cōmick totter ionger dochter
segghende was **Eysche** vā my
dattu wilste ick swere dat ick
dy geue sal al waert oec half
myn cōmick **Cōmick** ryck ind
als sy van daue solde gaen
Doe heuet sy ^{eruyget} aen oere moder
segghende wat sal ic bydden
En die moder beuael oer toe
bydde om dat hoeft van sē
Johāne baptiste **En** dese doch
ter is weder in die geselschap
gegāen en heeft totte cōmick
geseyt **Ik** byddi dattu my
alhier ter stont opter tafe
len leuerste dat hoeft vā sē
Jan baptiste **En** die cōmick is
mytte eysche bedroeft gewor
de toe wette geneynsdelickē
alsoe sē **Iheronim** dat ge
noelt toe wette licht als daer
om gesware toe hebē **Op**
dat hi oersake hebē solde sē
Johan toe doede en alsoe toe
schynē noede toe doen **Dat**
goen dat hy geern dede en
want hy gesware had en oer
en dat geselschap myet bedroe
fen en wolde **Doe** heuet hy
de haenck mā tot sē Johan

onthoef
in de kercker geseynt ghelydt
en dede hem sē Johan ont
hoefde en dat hoeft al daer
op die tafel brenge en gaff
der deerne of der maget en
die maget gaff oere moder
vort **Aldus** wart die heil
ge iohānes gades vur bade
in de kercker **onthoef** roe
pende myt iuder stemē **my**
heer myn ic beuel dy myne
geest **En** alsoe bleef syn doe
de lichān daer liggende ver
smadelickē tot dat syn disa
pule quamē en haeldent
by consent van herodes dat
toe hem waertz namē dat
werdelickē begraueude **En**
soe ghyngē sy vort tot **Jhin**
hem clagende en condigende
woe sy oere heue meester v
larē haddē **Die mysche**
dinet dat die ewangelist
en ioseph malcanderē ems
deels contrarie sprecke **Wat**
die ewangelist seit dat he
rodes sē Johan bewaerde
toe wette op dat hi vā hero
dias myet gheslagē en solde
werde en dat herodes sē io
hānes geern hoerde **En** iosep
hus die seit dat herodes sē
Johan dede doede om dat hi
sorchde dat hy by toe doen
van hem syn rycke solde mo
ge vliessen woe solde ic dyt v
staen **Scriptura** **Die ewā**
ghelyst scrift die historie en ge

sciedemisse soe dat al van butte
 scheen toe gescheen want hero
 des die en dorste mytte yerste
 als se Ian geuange was
 hem myt late mysdoen inder
 hyste want soe solde hy dat
 gemeen vole tegen hem op
 hebbē mogē doen staen Aldus
 dede herodes schyn alsoe die
 somyge scrpne dat hy hē geer
 horende was om dat volck
 in een vtreck toe brengen
 en want Johānes out seer te
 gens die phariseen sprekende ^{was}
 soe volchden sy myt herodias
 eerste om syn geuencemisse
 en om syn leue Ald soe vradh
 ten sy den dach synre feesten
 Op dat herodes onder dat
 schynsel van synē eede en om
 die tegenwaerdichheit vande
 meeste van dē lande gesent
 solde werde om se Ian soe toe
 was hy doen sterue Doe dat
 herodes on dat vdrachte dat
 hy hadde van se Iohan soe
 was hy mit opsat consenteer
 ende Al wast dat hy anders
 dede schynē en aldus soe syn
 die ewangelist en Ioseph toe
 concorderē Die mysche En
 wat sake was die sake als
 waer om dat herodes se Johā
 dede vange Scriptura Die
 sake inwendelike oft heyme
 like mocht syn die anrte vā
 herodes banē geroert Neer
 mt apenbaer soe was hy vnr

hem nemē de die selue sake die
 pilat op Ihin nam Die my
 sche Wat was die sake Scrp
Die romeyne die hadde vbae
 dē op dat hyf dat mē butten
 oerlf van hē ludē nyemant
 comck noemē en mocht En
 se Johān was predichende
 dat nae hem eyn comck i mē
 en comē solde die hē luyden v
 losse solde Aldus soe seide hero
des dat dyt mysdaen was te
 gens die romeyne gebot en
 tegens dese sake en dorste nyc
 mant sprekē om anrte der
 romeyne Myt toe my soe
 nam hy synē eedt toe batten
 om hem toe bet toe ontschnl
 digē wilckē eedt hē nochtans
 myt en vbant want hy tēgē
 die dochde en rechtu'dichheit
 was En nae allē rechte en
 reden soe en can nyemant
 hem seluē vbynde tot quaet
 myt eede noch myt gelofte
 die int quade altyt toe bree
 kē syn Die mysche Woe
 lange tyt lach se Johā genā
Scriptura Men haldet
 dat hy eyn laer geuangen
 hy lach En dat hy onthoeft
 wart als die gebūdide Ihus
 xxxij laer alt was
Meditati en moralizati
En meret hier Om sche
 werdelike desen alre heilich
 sten my vrient gades woe
 hy wtbeuele eyns snoeden

rechter oft hanc mās synē
heilichē hals bereyt outmoe-
delickē syn knyen buegende
en myt gothicker danckerly-
synē hals wtreyckende en
lydsamelickē den slach ontfā-
gen. **Niet woe Iohānes** die
vrijt en neue ihs en sy mees-
te secretarius hem ter doet
berent en steruet of hi ware
een snoede misdadich mysche
Nier af seet scē Jan crisostm
aldus. **Nude** als ons vtelt
wort die dochde van **Iohānes**
en die wreethet vā herodes
soe syn vslagē ons alre bynē-
ste crachtē onse herte sy benē-
de dat gesichte vdonkert
dat vstaent dat vplompet
Wat blynet in des mysche
synē. **Als** die groetheit v san-
den bedect die groetheit der
dochde **Iohānes** is ey schoele
der dochde meester scap des
leuens forme der heilichet
reysule der rechtadichheit. **Die**
ghel der medelichet tytē der
schemelheit exempel der rey-
michet wech der penitencie
genade der sunde disciplinē
des geloefs. **Iohānes** is meer
der dan eyn mysche ghelick
de engelen de somme der
met heilichet der ewangelie
stēne der apostelē silencie
der pphetē lantēerne der
werlt vur loeper des rich-
ters. **Myddelaer xpi** getinge

des he' myddelen der heil-
gher drinoldichheit. **En** dese
soe groet wort ghegonē der
ontuyfheit wort geleuert
der anerspeelsterisse en wort
toe geseit der spruyngerssen.
Nier om soe laet ons dnt
aen merckē alle die in doch-
de leue en quaet lyde van
boesen mynsche want almet-
tich ghende hem ghedot toe
werde. **Aunytz** een snoede
deerne en eyn vuyt ocmē-
sche wnf die in der wilder-
nisse soe heilichelickē geleeft
hadde. **Dit** eynē hare deede
geleit die die meiste der
pphetē was hem die geyn
meerderē en hadde en die
die gothike wet beseludde
de was. **Daer** om dnt an-
dynckende soe laet ons
manlickē vdragē al dat
wy lyden. **Ite gregori** seet
aldus. **Niet** sonder seer
swaer v wonderē en v synē
it dat hi die in synre mod-
helian vult is geweest
mytē geest der pphetien.
En geyn meere op gheschē
en is onder den soenē der
wrouwe. **Dat** hi van den
boesen in de kercker gelent
wart en om dat spruyngē
eynre deerne onthoeft
wart en een mā nae sul-
ker heilichet steruet. **Ende**
tort daer vā seet die selue

Gregorius Mer wat ist dat die almachtige got al soe seer in deser werlt schynst toe vsmade. Die goen die hy vā begyne soe hoedylge liche vcarē heuet dan om dē getrouwe toe kenē toe geue dat hy sy daer om alsoe drucket in eertse en nederē dyngē. En daer om sal eyn enghelc mysche wt desen v synē wat den goenē aen staet toe lyde die got hier vwerpet ist dat hy sy alsoe pyncht die hy mōnet en hef heeft. En hier in v duldich syn alsoe die selue leerer seit soe mogē wy geestelike martelaers syn. Want sonder yserē seit hi mogē wy martelaer syn ist dat wy lydsamheit waerachte liche in onse herte bewarē. En waerachtige lydsamheit seit hy hy is vrecht toe sterckelike toe vdragen en daer nae geyn wrake. Icker mer dē goenē die ons dat nen doit myt alre herte toe vgeue. En begē hē myt geyn re droefheit gebete toe werde want hi is waerachtiche kē lydsam die den myt en vdraget. Mer nyemant toe vdrage en nochtans toe haffe en is geyn dochde der sacht dith mer ey deersel d' boesheit

¶ Dort D mysche alstu getemp teert of gequelt werdes dyne ket dat got getrouwe is. Al soe die apostel seit die dy myt en sal tempterē vanc dattu vmoeges. Gebynck die pynē die toe comēde syn die ewige pynē der hellē. Die soe v bly det dy want got dy visiterē de is want hy castyt die goē die hy mynt als eyn getrouwe vader syn kynt. **¶** Derckt wat die selue apostel seit die die geslagē was myt voel lydens. Ick sal geern my ver blyde seit hy in mynre crancheit op dat in my wone die cracht gades. **¶** Gebet **O** salige vurfanger en heilige doeper en vrynt xpi. **Johānes** lanterne lychtende en bernēde bydt vur my el lendige tot got den vader d' ontfermherticheit. Dat hy myn duyster en calde herte vlichte en ontsteke. Doe dat ick dy nae uolgende weder spout lyde moit lydsamelike vur xpi vur dat geloue vur die waerheit vur die recht nideit en manlicheit ont tot ter doit my myt en moit ot sien toe stryde. Op dat ic nae dyt broessche lenē by dynen vdiēte comē mach totten comelike brulofte des onbe ulectē lams dat wiltke du myt dyne heilige vrynger

den volck getoent hebste **A**me
Woe dat **I**hus v'sade vyf
myſche myt vyf geerſte brode
en ij viſſche **D**at hem en

Is die gebūdide **I**hus
vhoerde ſce **I**ohannes
baptiſte doet ſoe
is hy myt ſynē diſcipulē toe
ſcepe geguen **E**n is an die zee
van galileē geuare en is v
tagen mit deſert woefte ge
berchte myt vern vander
ſtat tyberiadis **D**

En aldaer ſoe leerden die ge
būdide **I**hus ſynē diſcipulē toe
wete als in ey plaetſe bequa
me tot leeringe en deuotie
En aldus vloot **I**hus vande
tryan herodes myt als die
doit outſiende **M**er om des
wyllē dat ſyn tyt toe wette
ſynre paſſie noch myt getome
en was **E**n oic dat op hy ſyn
diſcipulē en de guetwilligē
voldie bet informere wolde
ons hier by leerende **D**at wi
den tryanē en quade myſche
ſontytē wytkē ſullē en als
dyt die ſcharē van den gemen
en volck toe wette die ſympel
en outmoedige myſche dat be
kende **D**oe ſyn ſy hem nae ge
nolget myt die wyſe nae der
werlt noch die moegende en
rycken **A**lſoe noch ter tyt die
ſympele en arma mynſchen
mer gaen **E**ten ſermoene
dan die mogende en rycke

en als **I**hus ſyn oge op geſlae
ge hadde en ſach een groete
ſcharer come tot hē ſoe dieldē
hy neder den berch **E**n gync
hem toe gemoeftē en outſont
ke ſy myulickē en hem lude
outfermede en die ſieckē ge
nas hy toe wette inder ziele en
in dē licham **E**n alſt auent ge
wordē was ſoe ſyn die diſci
pulē tot **I**hin getome ſeggen
de **H**e deſe plaets is ſeer woef
die vrie is auerledē toe wette
vander maeltyt als om toe
ette **M**aet deſe ſcharē der myſche
gaen tottē caſtelē toe wetten
tottē cleynē ſtedē op dat ſy he
tellen copē moegē **I**hus began
hier af toe ſpreckē myt philyp
ſynē diſcipulē want hy noch
vude was en behoefde ſynre
leeringe **E**n andriab wart
ſeggende onder dē datter een
kynē was onder hem luden
dat wylcke hadde vyf broder
en twe viſſche mer wat ſalt
dat moegē helpen onder aldus
voel lude **W**ant alſoe philyp
ſeid twe hondert pēningē aen
brode en ſolde myt genoch
moegē weſen **I**hus die ſende
weder tottē diſcipulē brenet
ſy hier tot my toe wette dat
broet en die viſſche **E**n als **I**hus
benalē hadde dat mē dat
volck hadde doen ſytkē neder
opt hoy want daer veel hoy
was **D**oe heuet hy die vyf bro
dē en twe viſſche in ſy gebūdi

de hande genannē en heuet
syn oge op wart ten hemel ge
slagē en dat broet en die vissche
gebīdēt ons leerende daer
by genende dat wy ter tafelē
gaen gade sullē gebīdien en
danckē. En nae soe heuet Ihūs
dat broet en die vissche i stuc
kē gebrackē ind die stuckē by
synē discipulē den volck doen
dragē van dē wilckē sy alle
gader en elc by sonder v̄sact
sint geweest. En v̄sact synde
soe heuet Ihūs synē discipulē
benalē dat sy dat aublyf v̄
gaderē solde. ^{erst} op dattet v̄qust
of v̄laerē en wordē. En soe heb
ben die discipulē vande stuckē
en vande aublyf v̄gaderē en
geuolt xij corffen vol. En dat
getael vande goenē die daer
heten hadde dat was omtrent
v̄nf. Mānē wtgenamē die
wynē en kynderē. En als de
se mynischē dyt groete teicken
siende warē wiler gelick dat
mye gehoert en was ind got
lauende. Doe seide sy onderly
ge dat Ihūs ey waerachtich
myet was toe wetē die groe
te myet en hē der myetē daer
Moses toe vorē af geseit had
de die wilck seiden sy toe comē
de is in dese werlt toe wetten
om die werlt toe behalē. En
als dyt myrakel gedaen is ge
weest soe bedwanck Ihūs sū
discipulē toe gaen in ey sceepkē

en vur hē toe gaen aū dat wa
ter tot bethsāda wart die stat
van andriās peter en philips
dat wilckē sy myet geern en
dedē. Want sy hem v̄blyden
altyt oerē meester tegenwaer
dich toe hebē. En hy wolde dat
sy alsoe voort gaen solde tot dat
hy die schaerē gelatē en daer
van gesehēde waer die toe
gade benelende. Meer aensien
de dat vur seide volck dat Ihūs
die sy alsoe gespr̄st hadde hem
indē eyen oerbaerlick comē
en here weer. Die hē in alle noe
dē wael helpē solde. Doe wolde
sy hem oerē comēck maken
mer want sy myt geynē ge
waerygē geloue en op rechte
meynige en hadde. Meer als
Crysostomus seit meer o oere
louheit wil en om ledich toe
gaen. Want sy begerdē tythickē
genochtē en ruste onder oerē
comēck toe hebbē sachtelickē
en sonder arbeit die cost toe
trygē in genochtē en ledichheit
toe wesen. En heuet sy v̄latē
en hem oerlof geseuē ind
aldus heuet Ihūs oerē mylle
bekent. En soe dat hy syn disci
pulē vur gesant hadde soe is
alleyn geuolgen van dē schaerē. Geulouwe
op eyne berch om alle toe
beden en gade dē vader toe
danckē van synē gānē. Doe
dat sy hem doe myet vynden
en coudē mytte exempel ons

+ en eer

leerende dat wy got altyt dā
ken sullē en dat wy altyt in
glorie volghen sullē **Die mysche**
Wonder ist dat **Ihu** geest
alouwe is als mē hē cōmick
mackē woldē **En** doe hy gesocht
te wart om toe doede en dat
hy doe synē vande hē seluen
offerde **Scriptura** **A**lle xps
werckē syn ons gegeue tot
eynre leerninge en soe heuet
hy ons gegeue exempel der
ontmodicheit eer toe vlien en
arbeit aen toe nemē als hy
geulonwē is vsocht synde om
cōmick gemaect toe werde **En**
als mē hem sochte in der tyt
synre passie soe heuet hy hē
wyllichlike aner gegeue op
dat wy mytte exempel bereit
sullē syn om weder stoet toe
vdrage **O**p dat ons alsoe ge
vurspoet al sine ckende en
bedriegē en geyn tegen spoet
ons en breck myt onlydsam
heit **Meditati**

Een meret hier **D**myche
den suete herē **Ihu** woe hy
dat hy ontfermehcke dē behoef
tigē mysche toe hulpen coemt
En alle dinge mānerlicken
dout in deser vsaedynge des
volcks **I**nd woe hy sy aen siet
ettende **En** hem daer in mede
vblydet **I**nd woe dat volck op
dnt myzakel hem vblydet en
die eyn totte anderē daer af
spreeckē en seggende dat

hy is eyn waerachtich pphet
en anders hem lauende **A**ldus
vblyde sy hem myt dancbaer
heiden ettende **T**raet nu **O**my
sche in dē geest dnt aen mere
kende van vern en toent myt
tranē den hongher dntre beger
ten en dyn ellendicheit **En** wt
reick dyn hande byddende op
dattu lichte een wemich vdien
en moeges toe ontfange van
dē ganc gades **Mozali**
zati en leerninge
Geeftelich soe werde by de
sen vnt geerste brode vstaen
vnt geesteliche guede daer in
die ziel in deser tyt gespyst
wort **D**at ierste broet is der
natuerē en lichamelickier absti
nēcie **D**at ander broet der
penitentie **D**aer af spreekt
die pphet aldus **M**yn tranē
hebbē geweest my broet nacht
en dach **D**at derde is dat
broet des waert gades dat
wilck got den mysche geest
doer die heilige scrifture en
leerers en door die prelatten
en pastoren **D**at vierde broet
des heilige sacramēts daer
Ihu selue af spreekt **I**ch ben
dat leuende broet die witten
hemel gedaelt ben **D**at vyf
broet is vā mwendiger de
notie dat wilcke got synen
vrynde geuet nae synē wael
behagē en nae dat sy hem
daer toe bereyde **I**tem die

twe vissche die dese broede v
suetē. Dat syn haeye der gena
de en gotlike liefde sonder
die wilcke geen van dese bro
den smakelike en is. **Woe**
salich is die ziel by de wilken
geuonde werden dese vyf bro
de en twe vissche. **Daer af**
mach me toe rechte seghen
Hier is eyne kynt hebbende
vyf broede en twe vissche.

Item in de dat **Ihus** die scha
ren lachende op ten berch da
alleyn om toe bodde soe wort
exempel gegene dat die my
sche nae dat sermoen oft an
der gnet werck wotte schare
van den volck gaen sal tot
eynghe heymelike stede om
die gotlike insprack toe wert
ke toe stelle. **En** om syn gebre
ke en sundē onder die mysche
gedaen toe bewene en toe be
tere. **Gebet**

Here **Ihu xpc** doot my tot
dy op heffen die oge myne
herte van vleisschlike wel
de van de eertsche rycheide
en vā der werltlicker gher
rycheide en neder sytte opt
dat hon der vleisschlicker
wael luste der tytlicker bes
lyttinge. **En** werltlicker glo
rye op dat ic vdiene moet
vsaedet toe werde by de voet
sel der vyf geestelicker broe
der. **Toe wette** vreesse des got
like oerdelis myshaghe der
sunde droefheit des rouwe

schente der bichte en arbeit
des genocht doens. **En** by
den voetsle der twee vissche
toe wete gestagheicheit des
op sact. **En** begerde in beste
toe vanderē en vort toe gaen
wilcke geestelike vrsch en
kynt heuet. **Toe wette** oit
moedicheit die gracie en
glorie pleget toe vdiene.
Amē

Woe dat **Ihus**
alle die werltlike en tyt
lick eer vsmact heft die wilc
ke hem die schaere aen doe
wolde doe hy sy vsaet hadde.

Dat lxx capittel

Is onse he **Ihus xpc**
dat werck synre
myldicheit en bar
herticheit. **Doer** syn moeghe
de gotheit gewracht hadde
myt vyf brode en twe vissche
die grote schaere des volcs
vsaedende bekenende door
syn gotlicheit die gedachte
der schare des voetsche wet

Woe sy hem nemē. **W**
woldē en vheue vnr eyne
cōmick tytliche op deser eer
de wilcke cōmick ryck hy myt
en begerde noch daer om
myt getonē en was. **Als** hy
nae mael tot pilatus seide
myt ryck en is van deser
werlt myt. **Doer** als hy syn
discipulen vnr gesant hadde
om hem myt gewonde toe
werde en vande schare des
volcs toe scheyde. **Doer** heuet

verne

hy noch eyn weinich getoest
om dat volck oerles toe gheue
en toe gebindē als hy dede
En als hy dat volck van hem
hadde gedaen soe ghyck hy
heymelickē optē berch die myet
van deser stat en was om toe
aenbedē synē hemelschē vader
En ut begonste toe ghenake den
auent **A**lsoe mit vnr gaende
capittel geseit is Ind als op die
ander syde syn discipulē seer
arbeiten in der zee myt roeiē
en varē want sy contrarie
wynt hadde **D**ie scharē die
vā **I**hu v'sact warē en v'stroei
dē hem myet ter stont **M**er
sy gedachten **I**hu noch eynen
cōnick toe make bytlicken op
deser eerde **E**n als sy hem ver
larē hadde soe toeghe sy synen
discipulē nae om hem al daer
toe vynde en in eynē cōnick
toe v'heffen **W**ylck eer hy myet
ontfangē en wolde want hy
daer toe myet getomē en was
En meist daer om dat hy leere
wolde alle die kerste my'sche
by sonder die in der geestelich
syn dat sy geyn tytliche eere
suecke en sullē ~~mer alle salich~~
~~der ziele~~ alleyn die salicheit
der ziele der goerre die hem
beualē syn **W**oe wael nochtāe
dat nyemāt georleest en is toe
v'suecke ofte arbeide om emich
last van ziele noch om reghy
mēt van iusticie hem seluen

alsoe vort settende en des nō
dich rekenende **W**ant alsoe
solde hy des heel onwerdich
werden **M**er oitmoedelicken
mach hy dat ontfangē als hy
~~dat v'socht wort op dat hi an~~
~~ders bequaeme is~~ **C**ristus
Ihu is op ghestaen in dē hoe
gen berch der contemplatie
om dat hy v'smade wolde die
hocheit der werlt hi henet v'
laeten die scharē **W**ant dat lof
des genyenē volcs duct wil
wt rechter regel der redelich
en des v'stants myet en comet
mer wt gemerct des tegenwo
digen wael bes hagens **I**hy
heeft alle v'wille wesen nae dat
hy by den scare geweest was o
toe bewisen **D**at eyn my'sche die
beden wil die sal hē wtte gero
roedyt des volcs scheide dat sy
synē van butte myet v'stoert
en werde **M**erct aen dat er
empel **I**hu xpi hy is op dē berch
gesette geweest en is daer af
gegaen om dat volck toe syn
sen en is weder om optē berch
gegaen toe leere die prelātē
der heiliger kerckē **D**ie wilck
onder wille sullē in oere con
templatie alleyn haeldē van
dat geselschap der werlt dan
onder tyde sullē sy neder sty
gen toe predickē den my'sche
die hem beualē syn **A**lsoe dat
sy hem weder op trecke i dat
beschouwelicke leue gelick en

166.
scap mā die wt eyn hantē in die
wylde zee senlt en weder in
hantē comt wāner die zee v
bolgt is **Moralizati en**
leerynge

Hier op salstu **O** mynſche
mercke woe dat **Ihuſ** waer
achtelickē en nyet geveynſde
lick geſchouwet heeft cōmick
lickē eere nyet gelick die goe
die mytter hertē eer begerē
mer op dat sy vande myſchē
daer af nyet begrepe en wer
de ſoe en dornē sy daer o nyet
bydde noch apenbaer licken
Warbeidē Die ſompge ſyn
oit die hem veynſen mytten
wardē nyet toe wille hochheit
des ſtaetſ oft eer **M**er heymelic
ſoe arbeidē sy by hem ſelue en
doer eynē ander en ſuecke oer
ſakē om daer toe te comē uit
wilcke die ſompge vur hem
neinē dat sy om alſulcke hocht
of laſt arbeidē onder dat ſchij
van dochde toe wetē o gewy
van zielē **M**er daer tege ſeit
die heilige leerer **bernard**
aldus **I**t is ſwaer en licht on
moeghelick dat wtter bittere
wortelē vā eer ghericheit cō
mē cynige ſucte vrucht der
myne **D**aer om ſal die eer
gherige hem ſeer onthien vā
den mynſchē vheue toe ſyn
en van gade vnedert toe wer
den **W**ant woe nemannt in
meere erē vheue wort woe hy

meerd ſchuldener der dodiden
is **O**f woe hy tot meere myne
vbonde is toe wetē i der hellē
Eere **I**hu xpc **G**ebet
die den honerdigē weder ſtaet
en den oitmoedigē gracie ge
ueſ **G**eeft allē mynſchē oitmoe
delick en ſonder eer ghericheit
ontfangēde de ſtaet der wer
dicheit en des regymētes aū
mytz der ghehoerſamheit **E**n
alſoe daer in toe volherde der
gracie in tēde tegenwoerdich
en glorie in tyde toe comende
en toe weder ſtaen den eer ghe
rige **D**er wege om ſecttende
myt dornē op dat sy daer in
geyne vurſpoit en hebē **D**oe
dat sy hem nyet en vbliden
hantē die myſchē toe ſyn noch
in ſonderlicheit oer eere **E**n
dat sy ten eynde alſoe vlicht
en ter hertē gekeert vander
ſorgelicker ſundē der eer ghe
richheit aflaten moete **O**p dat
sy aūmytz dy ontfermēde
in ewidheit nyet en vghen
Amē **W**oe dat die gebū
dide **Ihuſ** was wandelende
op ter zee en ſcē peter onthielt
dat hy nyet en verdrantk

Dat hy cā
de wyle dat die ge
būdide **Ihuſ** alle
optē berch beddende
was ſoe warē die diſcipulen
xpi in der zee van galileen en
haddē groetē laſt van den

watter en roeyde seer want
sy den wynt sterck teghe hadde
En als sy o'trent **I**
xxij oft xxx stadie van dat lat
ware geroeyt soe saghe sy **I**hm
in de morgen stont comende opt
water gaen recht of hy sy vuer
by gaen wilde en dat om des
willen dat oer vloessynge toe
sueter syn solde **E**n sy waere
myt den vuer want sy mee
den dattet een fantasie waer
gewest en sy riepe **D**ie gebi
dide **I**hus heeft sy v'troust seg
gende **E**n weest myt v'uert
Ick bynt toe welcke die goen die
medytich byn vande perikel
des waters toe vloesen se pe
ter dyt hoerende seide wt myne
he **I**st dat gy hoerende dat sydt
beneelt doch dat ic by v come
mach **E**n **I**hus seide en gaff
hem teucke dat hy come solde pe
ter die tradt wt dat schip opt
watter **E**n ghyck op dat watter
nae **I**hm want alsoe seer be
gerede hy by **I**hm toe syn dat
hy myt en wolde vberde die
tyt dat **I**hus mit schip comen
solde v'getende alsoe dat per
ikel des watters mytter myne
Ihu **I**nt wilcke die stercheit sy
geloue en myne tot **I**hm gemaet
meret wort **E**n als peter de
stercke wynt geuoelde soe
wart hy v'uert wt mynscheit
ker trancheit en begaen toe
v'dryncke **E**n soe riep hy mytte

Ihm aen **H**e comit my tot hulpe
En ter stont heeft he die gebi
dide **I**hus by der hant genamē
segghend **O** du tranche vā ge
loue waer om soe hebstu getru
uelt en mytte is **I**hus mit scē
ke getrede en die wynt is ned
geleghē en dat scepe is ter stont
aen dat lant geweest **E**n die m
de scepe ware die hebby **I**hm aē
gebet segghende **D**u byste waer
achtich die ghades soen en als
sy aldus aē die zee aen dat lant
van genazar getrouē waren
of by der stat van bethsayda
Doe dede die ludē daer om mit
lant v'kundighe dat **I**hus daer
getrouē **I**hus sy brachtē vuer he
alle die siecke van de lande al
daer **E**n badē hem dat sy solde
moeghe genake den some vā
synē dede **I**hus al die goen die
syn dede genakende oft trachte
de ware die syn van oere siecke
genesen **I**n dyt werck soe heeft
die gebidide **I**hus getoent dat
hy got en he was van alsoe
aan dat water als vā die lucht
en wynde **E**n geyn wonder
en ist alsoe beda seyt dat die
wynt stylde **A**ls **I**hus gebidit
mit scepke quāem want in
wat hert dat got tegenwaer
dich is by gracie synre myne
toe hant soe rustē bedruyt syn
de alle stryde der sūde en vū
antlicker werlt of der boeser
werlt **D**oe volghet nae mit

ewangely dat herodes als doe
ter tyt hoerende die fame vā
Ihu toe wetē van synre leerm
te en van synē myrakielē. Doe
dat hy en somyge anderē myt
de hem v̄vonderdē en ~~est~~
waende oft Ihus waer Iohānes
baptyste vander doot v̄rysen
sinde den herodes cortelicken
tergebracht hadde. ^{doit} Aldus ont
sach herodes scē ian doot spende
want alsoe crisostomus seit die
sundige mysche ontsien alle ge
richtē. Want die sinde is sulck
van oer seluē dat sy dē mysche
sonder nematz beruspyngē mel
det en docinet en den mysda
digē vreesich en traech maket

Moralizacie

Geestelick by dyt sceepkē moe
ken wy v̄staen dat mysche
ke licham mit wilcke die ziele
is gelick die scēp mā in dat scēp
ken. Die wilcke ziel by dē vloede
der passie toers en begerlich
dūc wille gedreue werde en
som wille in perikelē is als
die passie die reden v̄wynē. Mer
ter morgē wakē soe comt xps
want als dat herte syn oge
op slact totter claerheit des vū
stē lichte soe werdet rustende
die druyft der passie en quellin
ge. Dort is toe merckē woe
dattet volck van genazareth
myt groter begerē genatte
die some der cleiderē Ihu en
daer by ge sont toe werde toe

wetē in dē licha en in der zielen
Daer op seit Crisostomus dat
wy nyet alle en hebij die zome
des cleits Ihu mer oie syn licha
om dat toe outfaen. Ist dan
alsoe groete cracht ontfangēde
die die zome syns cleets genae
te villier dan voel meer die hem
heel ontfangē.

Gebet

Here Ihu xpe alre guedertie
renste gewerdidyt dy toe clymē
mit schepkē myns herte. En ned
toe liggen die op geblaesheit d
houde en die hare der oprisend
sunde. Op dat my die vynt der
becoringe in genē dyngē om en
keere noch dē vloet en v̄drynke
Geeft my ract in v̄stoermige
hulpe in v̄uolgyngē solacē in
tribulatiē stercheit in tegenheit
cracht in alle becoringe. Verloest
my vander tempeeste deser soch
licker zee ind leit my totter gesact
heit des rustigē ouers gene my
no vrede dē tyt en des herte
en naemael vrede der ewich
Amē. Woe dat aūmpte
xps Ihus waerde somyge achter
wart vande sermonē gaende
ware. Wat xvij capittel

Der nae dat die gebū
dide Ihus myt synē
discipulē aū die zee
geluck vursēit is gecome was
soe hebbē die scare vande volcke
die welke Als oie vursēit is vā
Ihu gespust warē v̄uonē gehadē
dat Ihus van daer geresst was

soe syn sy oec toe sepe gegaen
en **Ihu** geuolget. **En** tot caphar
naum gecome syn iud hebbē
hem aldaer allen geuonde
ghadt eyn seepken daer die
discipulē mede an geuare wa
re. **Doe** heeft hem luden vron
dert woe **Ihu** al daer geco
mē was. **Jnd** als sy hē geuou
dē hadde. **Doe** hebij sy **Ihu** ge
vraget woe hy daer comen
was want hy myt synē disci
pulē myt an geuare en was
en sy myt meer alleyn dan ey
seepkē en sage. **Die** gebūdde
ghades sone die alle herte was
en is kende kenēde die en heft
hem ludē myt willē antworē
op oer vragē. **Mer** op dat goē
dat oer meynge en oer vnr
nemē was soe heuet hy hem ge
antwoert seggende.

Ick segge v vnr waer al ist
soe dat gy my suetket. **Je** en
byn v waer om noch v sacker
myt. **Mer** gy suet my toe
wette die sompge van v myt
gy alle myt om die teiken
die gy ghesien hebt myt om
die waerde die gy gehoert
hebt. **Mer** want gy vande bro
de geten hebt toe wette op dat
gy weder lichamelickē gespy
set solt werde. **Gelick** ic eerst
dages gespyset heb ghadt. **En**
daer om en wylt myt arbei
den oin die vgenckelicke spise
Mer wylt arbeide oin die

7 **Enl**
geestelicke spise die ewighe in
dat ewige leue blyuē wilcke
spise v die soen des mysche die
den mynsche belaeft is geuen
sal. **Want** die vader heuet hē
daer om gesent dat hy der
werlt dat is den mysche d'werlt
dat ewige leue geue sal. **Dese**
mysche gelick syn die in closter
en oerde gaen oft geestelickē
staet aenemē myt om eynge
ghades myne. **Mer** om daer
sachtelickē onderhouden en vā
oer noutdroeft besocht toe we
sen. **Als** dyt ioetsche volck dese
antwoert van **Ihu** hoerde soe
gaue sy wt dat goen dat sy in
der herte hadde daer af getu
nisse en sy vrachde. **Ihu** en se
ia wat sullen wy dan doe dat
wy gatz wercke dat is iwerdē
ghade behaegelick doen sullen.
Ihu seide weder tot hem dat
werck ghades dat is dat gy ge
loeft mē goenē den hy gesent
heuet. **Mer** op soe seide die
ioden weder tot **Ihu**. **Wat**
teikenē soe bistu doende by
den wilckē dat wy in dy gelo
uen sullen moegē toe wete dat
tu van gade gesent biste. **Wat**
werck ist dattu maekes onse
vnr vader. **Die** hebij dat he
melsche broet getē ghadt te
tydē als sy in der woestynen
warē. **Gelick** daer van ge
screuē staet. **Hy** heuet hē lē
vanden hemel broet gegene

Lecht of sy seggen woldē moy
 ses die heuet voel meer teicke
 nē gedaen dan du in dyt stuc
 gedaen hebste **W**ant hy gaf
 onse vnr vaderē voel iare dat
 hemelsche brode **E**n du en heb
 ste ons nyet mer dan eyne
 vsaet **O**nder halde ons alsoe
 lange **o**ns alsoe lange alle
Moyse onse vnr vaderē heeft
 onder halde ghelydt **D**oet soe
 dange teicke iud laet ons dā
 in dy geloene **H**ier op soe was
 die gebūdide here **I**hūs hē lūtē
 weder antwoerde en seyde
Moyse en heuet v noch v vnr
 vaderē geyn waerachtich
 hemels broet gegeuē **M**eer
 my vader heeft v dat waer ach
 tich hemelsche broit geguen
 toe wettē my seluē **D**ie mit he
 melsche broit vā moyse ge
 figureert byn **W**ant dat is
 waerachtich hemels broit dat
 wilck dat neder van dē hemel
 gecome is **T**oe wettē dat wart
 en soen gatz en dese soen gatz
 die is geuende der werlt dat
 is den mynsche in deser werlt
 synde dat ewige leuē **D**ie iudē
 seide hier op tot **I**hū **H**ere
 heuet ons doch altyt dyt broit
Die gebūdide **I**hūs seide wed
 om **I**ek byn dat broet des le
 uens iud soe wie tot my comt
 toe wettē myt gueder begertē
 hem en sal nyet hongere toe
 weettē nae tytliche dyngē **E**n

die in myn geloeft hy en sal mē
 ewichheit nyet dorste **D**yt heb
 ic v geseit en al ist soe dat hy
 my en myn goetlike werke ge
 sien hebt nochtan en heb di nyet
 geloeft **M**oralizatie

Die heilige waerde en tei
 kenē van **I**hū laet ons neers
 telick aen hangē sueckende
 dat hemelsche broet **E**n vwer
 pende alle sochvoldicheit ons
 tegenwaerdigē leuens **H**ier
 op seit augustin⁹ **W**oel myn
 sche en sueckē **I**hū nyet **V**an
 om dat hy hem wael doe solde
 nae der tyt **D**ie eyne hebbende
 en neersich werck op haut
 sueckende dat gebet vā gees
 telickē mysche **E**yn ander
 vdruct synde van eyne die
 moegender is dan hy vheide
 ter kerckē **D**ie aldus en alsoe die
 iud op dyt selue seit **B**eda die
 goen die in oere gebede nyet
 en sueckē ewige dyngē mer
 tytliche dyngē **D**ie suecken
Ihū nyet om **I**hūs willen
 mer om yt anders **A**
Doert seide **I**hūs alle dat
 goen dat myn myn vader ge
 geuē heuet dat coemt tot my
Dat is die wtlicarē myns
 vaders in dē die guede myn
 sche die heuet myn vader my
 gegeuē tot mynē diennaren
 inder ewichheit **E**n die comē
 tot my die gelouē in my en
 die tot my comē die en sal ik

myet wt mynē huyse sluytē noch
werpe **I**ck by daer om vā dē
hemel neder gecomē myet dat
ic myns selus wille doe en ge
bruyckē sal toe weten nae mī
re mynscheitker synlichent
Mer den wille des goens die
my gesent heeft **E**n dē wille
myns vaders die my gesent
heuet die is dese toe wetē dat
ic myet en laet toe myet gaen
nemanant vande goenē die hy
my gesenē heeft **M**eer dat ic
sy vwecke oft vryssen toe den
ionstē dage **D**ie iude als sy ge
hoert hadde dat die gebūde
Ihus seide **I**ck byn dat broit
dat broit dat vande hemel
neder gecomē is **D**oe hebij sy
daer op gemurmuereert en
gesent **E**n is dyt ioseph soen myet
wes vader en moder wy alle
wael gekent hebij woe ist dat
hy gesent heft **D**at hy vande
hemel gecomē is die gebūde
Ihus die heeft hem lude hier
op geantwoert en gesent aldus
En wilt myet onderlynge mur
muereē

Want ic seg v dat nyemant
toe my en mach comē ten sy
dat my vader hem tot my trec
ket toe wetē wt synre gotlick
gracie **E**n ic sal den dat is dē
goenē die by gracie tot my ge
comē is **O**p doen vryssē ten
ionstē dage toe wetē in die ewi
ge glorie daer is by dē jphet

geschreue **D**y sullē alle gatz leer
baer wesen dat is die wtānne
hynderē gades die sullē bequa
wesen dat waert gatz toe ont
fangē en daer nae toe werckē
Met dat nemāt dē vader ge
sien heeft puerlickē in syn got
like wesen dan die goen die vā
gade is dese sjet dē vader **E**n
daer om alle die goen die vā
den vader ghehoert en geleert
hebij die comē tot my dat is
die goen **D**ie die heilige jphet
ghehoert en toe rechte geleert
en onthaldē hebij **E**n die mī
liche wardē en werckē leeren
de syn toe wetē myt gueder
hertē en merckende syn **D**at
die werckē die ic doe dat ic sy
myet en doe als mynsche mer
als got ~~en mysche~~ die comen
tot my toe wetē als got en mī
sche als tottē soenē gades ende
myet tot iosephs soen **E**n si sien
en bekenē my want sy vā
gade syn en myn vader die is
in my want sy wtānne hnd
gatz sy by gracie **A**ldus seg
ic v ^{vur waer} ~~soe segge ic v~~
soe wie in my geloet die sal
hebij dat ewige lenē **I**ck by dat
broit des lenenē toe wetē dat
wetē lenē geuende by mynre
gotthelt die wtē hemel gedact
by aengenomē der mynschheid
op dat die goen die vā dyt
broit etet dat is **D**oe wie in hē
al daer mede in den geloene en

wt liefden voeghet en veeinghet
 hi en sal inder ziel niet sterue
 mer hi sal myt gade myt wen
 hi hem veeinghet ewelickē leuen
 Nyet alsoe v vuer vader **I** hemels
 broit gegete hebij in der wil der
 misse die doot syn toe wette voel
 vā hem oie inder ziel ewelickē
 vdoent **W**ort seide **I**hus **D**at
 broet dat ic v geue sal als tot
 eyure spysen der ziel dat is my
 vleisch dat ic sal geue om dat
 leue der werlt **D**at is toe vstraē
 aldus my vleisch sal ic v geue
 geestelickē en sacramentelickē
 onder dat schynsel en gedaente
 des brots tot eyne leue der werlt
 Toe wete waer by die zielde
 mynischē in die werlt syn de sul
 le moeghe leue **E**n in gracie en
 doelden onder haldē werde die
 ioden dyt hoerende waerend
 onderlyngē seggende woe sol
 de dat moeghe wesen dat hi ons
 syn vleisch solde moeghe geuen
 toe ette **I**hus oer meymge waer
 wetende heeft hem lide geseit
Dur waer soe segge ic v ist
 dat hi dat vleisch vande soen
 gatz niet en ettet en sy blout
 niet en dryncket **E**n en sult
 geyn leue in v hebij dat is ge
 leue der gracie noch naemads
 geyn leue der glorie **D**ie
 myschē **D**yt is sekerlickē swaer
 toe begripe **S**criptura
Ten is nyet want dat ette dat
 is tweder hant **D**at eyn vleis

schelickē en dat ander geeste
 lickē **G**eestelick dat is soe wa
 ner dat eyn myschē by dat he
 lige geloue en guede werckē
 veeinghet wort myt die heilige
 kerck syn geestelickē voitsel
 wt die waeldact en gemeyn
 gebede der heiliger kercken
 nemende **E**n dat ander licha
 licken vleischelickē soe waneer
 dat eyn myt gansē geloue en
 myne ontfanghet dat heilige
 werde sacrament des altaers
Daer in dat sacramentelicken
 en waerachtelickē dat licha
 xpi begripe is in soe danner
 maniere **A**ls van der reyne
 maget maria gebaerē is
 geweest volcomē got en myn
 schē **E**n hier om seit die gebū
 dide **I**hus soe wie dat myn
 vleisch ettet en my blout dryt
 ket toe wette myt geloue en
 myne die leuet in hem dat
 ewige leue toe weten dat
 goen dat hem leuende maakt
 inder ewichheit **V**ant dat ^{lyckē}
 dagelike broit den myschē
 voedet lichamelickē en mytē
 myschē veeinghet en in vleischē
 en in blout v wandelt wort
Doe wort die inwendige my
 schē toe wette die ziel by dyt
 licham xpi geuoidt en onder
 haldē **E**n dese myschē als by
 dyt licham xpi leuende die sal
 als geslapē hebbende te iont
 sten dage van xpo myt wen
 hi veeinghet is geweckt werde

m maniere als oft hy geslapen
hadde. **E**n daer om en op dat wi
dit wael vstaen sullen moge soe seint
die gebu'dide **h**e **I**hū.

Myn vleisch dat is warachtige
spise toe wette want het maect
een warachtich drinck want
het laet synē drincker ewelic
hē sonder enigen tytlickē dorst
vā tytlickē dyngē. **W**ant xpus
seit aldus. **D**oe wie my vleisch
etet en my blout drinckit toe
wette als geestelick spise en drac
hy blyuet in my dat is by my
dat is by gelicheit des leuens.

En ic in hem by mywonnige v
gracie. **A**lsoe my die leuēdige
vader gesant heeft soe ist dat
ic oec leue aūmyt dē vader. **E**n
in der maniere soe ist toe ver
staen dat soe wie my etet dat
~~is soe wie~~ is die in my gelouet
en my ontfanghet. **H**y lenet
en sal ewilick doer my leuen
en dyt is dat broet dat van
den hemel neder gedaelt is.

En om die waerde toe vclare
soe was die gades soen voert
seggende aldus. **G**y en sult my
myet ette gelick inwe vaderē
dat māna dat wy noemē dat
hemelsche broet getē hebē wāt
sy syn doet. **A**der soe wie dat dit
broet etet die sal mywicheit
leuē. **E**n al dyt samenheken
heuet **I**hū. **I**n die stat vā cap
harnaū leerende inder synago
gen jud mytte wilcke voel vā
den goenē die dyt hoerende

7 geslacht

warē. **E**n oec somyge vā synē
discipulē die seide. **D**yt sy swaer
warde dyt is en swaer sermō
yt is quaet toe vstaen oft toe
begrypē. **D**ie gebu'dide **I**hū
die wilcke eyn onder suecker
en vstander was van alle her
ten die heuet oer murmurā
cie en twynelheit vstan en heet
weder tot hem lūc geseit aldus.
Dat ic v geseit heb dat soande
lyceert v dat is yt brenghet twyn
uel. **M**er weert dat gy dē soen
gatz wert siende op waertz te
hemel gaen daer hy toe vorē
was gy en sult v myet vwon
derē. **R**echt of hy seggē wolde
want ic ten hemel op varen
sal in dē licham gehelecke soe
en ist van geynē vleischelickē
ette dat ic sprecke mer vā gā
telic my licham toe ontfan
gē in dē heilige sacmēt dat
wylck ic naemaels in secken
en beuelē. **D**aer nae seide oē
hē **I**hū. **Y**t is die geist die den
mynsche duet leuen want
dat leuē vleischē en duet myet
leuē. **D**at is toe vstaen die
woerde die vstaen werde nae
den geestelickē synē die doen
leuē geestelickē. **M**er al soe sy
nae dē vleischelickē syn vstaen
werdē soe en batē sy myet mer
sy mynderē. **R**echt of hy seggē
wolde. **I**ck meyne geestelickē
dat gy myn licham in mwe
zielē ontfangē sult. **O**p dat mwe

ziele van my geistelickē geuout
 werde. **W**ant die waerde seit
 hy die ic v gesprackē hebbe vā
 mynē licham toe ette en blout
 toe drynckē die syn die geeste
 en dat leuē toe wette der ziele
 als sy geistelickē vstaen werke
Ihus die alle dyngē was we
 tende die seide vort tot synē
 discipulē. **D**aer syn sompghen
 vā v ludē die nyet en geloue
 want **I**hus wiste wy hem ver
 radē indaer om soe heb ic
 v geseit. **D**at nyemant en
 mach tot my comē dan die
 goen den dat van mynē vad
 gegheue is toe wette want son
 der syn sonderlynghe gracie
Doe en can nyemant come tot
 die kēnyse en geloue xpi. **E**n
 wt desen worde soe syn voel
 van **I**hus discipulē achter wartz
 en toe rustge geghen en heb^{nyet}
 meer myt hem gewandelt. **E**n
Ihus dyt siende heeft tot synen
 xij apostelē geseit vragende
Wilt gy oec en wech van my
 ghen. **P**etrus die vast in gelo
 uē en in mynē synē herē was
 die heeft ter stont vur hem en
 vur syn mede broders geseit
 aldus. **H**e tot wien sullē wy
 dan ghen wy wette en beke
 nē dattu hebste die waerde des
 ewigē leuens toe wete dat
 ewigē leuē geloueēde. **E**n wy
 geloue en wy hebij bekent
 want du biste xpus die gades
 soen. **O**f hy segghen wolde. **D**yns
 ghelick en moegē wy nyet vyn

den. **D**u biste ons allē genoech
 om dē welckē wy alle dyngē
 gelatē hebij. **D**aer op sē **A**ugus
 tynus aldus. **H**ere ist dattu
 ons van dy vdrues soe geest
 ons eynē anderē den wy nae
 volgen moegē. **I**hus seide vort
 en heb ic v xij nyet vtaen
En onder v luydē soe is en du
 uel meynende daer mede indas
 scarioth dē vradē. **K**echt off
 hy seggē wolde. **E**n settet nyet
 op dat goen dat onder soe voel
 mynshē die wilcke in my ge
 loue en naeuolgē eenige
 tranck mit geloue dat sy dus
 van my ghen ymerb onder
 v xij soe ysser eyn quact. **E**n
 daer om en wylt nyet twy
 uelē off v onvrede blyft by v
 geloue ind geloeft my ick sal
 weder in v blyuē. **I**ck sal v
 sterckē en voede in dochden
 en heilichēde. **M**editatie
 en **V**eeringe

Anden vur seiden werdi
 gen licham ons leuē hē. **I**hus
 toe ontfangē soe leert sancte
Augustynus seggende aldus
Dat is die spise toe ette en dē
 drack toe drynckē toe wete
 in got toe blyuē en den blyuēde
 in hem toe hebij. **E**n daer by
 die goen die in xpo nyet en
 blyft ind in wen xps nyet en blyft
 sonder twyuel die en ettet nyet
 geestelick syn vleische noch en
 dryncket syn blout. **A**l ist dat
 hyt sienlick druet myt synen

tandē en dat sacrament ettet en
dryncket hy tot synē verdel

Here Ihu xpc **G**ebet
salicheit genoch synde mynre
zielē **G**eeft my dy alleyn toe be
geerē ~~dy toe suecke~~ begerende
dy toe suecke om dy myet om
yt anders sueckende toe vyn
dē vyndende toe halde halden
de toe mynē mynende die sin
den toe loessen **E**n die gelost
syn myet toe vhalē **I**ch bid di
here vlicht myn herte mytē
licht dynre gotlicker gracie
En dat ic dy hebbē moit tot ewē
leitsma in alle mynē wegen
En dat ic dy die baue allē dyn
gē byst outsien moit en mynē
en dynē wille doen in alle dy
gē **N**och nōmermer en moit
ic van dy scheiden mer dy
altyt aenhangē want du alleyn
genoech byst en dat ewige le
uē gelouestu tottē welckē du
my geueerdigē wiltste toe brē
gen outfermhertichhe **A**me

Woe dat Ihu myt synen
discipulē doer dat coren ghuick
en woe synē discipulē vande
dat coren atē Dat lxvii capi

Her nae en corte
tyt en als Ihu op
eynē saterdach myt
synē discipulē gaende waer
doer die ackerē staende mytē
rypen coren **E**n want die disci
pulē geyn tyt en hadde ghehad
om toe etē en daer nūmytē

den volcke toe predike en toe
leeren

Woe hebben sy gaende doer dat
coren gepluut die aerken vā
den kaerne en in oerē hante
dat coren daer wt geuene
en vur den honger geten **E**n
alsoe die iocliche wet alsulckē
was en noch is dat sy luyde
geyn spysse en berende **O**p den
saterdach mer sy bereyden se
des dages toe vorē die sy optē
ettē woldē **W**oe hebby die phari
zeen dyt siende en Ihu naech
uolget om hem toe berispen
en ~~he~~ toe begrype tot hem seg
gen aldus **Z**iet syn discipulē
doen dat goen dat hem nyet
geoorloft en is des saterdachs
toe doen **D**ie gebēdide Ihu
wylende syn discipulē outschal
dygē en doe schryuen dat sy te
gen die wet myet en deden
Die heuet hem luyde en gelyc
kemisse wylle seggē daer by dat
yt schryuen mocht dat die noit
duet oerloeffdāt goen sonder
noit anders myet geoorloft en
solde wese toe doen en seyde
aldus **E**n hebby myet gelee
woe dat dauid myt synē luyde
op eyn tyt quam mit luyde ghyt
En als sy luyde seer hongert
warē soe nam dauid dat he
lige broit dat wulckē nyemant
geoorloeft was toe etē dan
die priesterē **E**n dauid die heft
vort synē luyde gegene ind sy

171.
lyebbent getē **En** oft dauid en sy
volck doer die noit vā hunger
dat wael doen mochte waer o
en soldēt myn discipulē vā noit
hongers nyet moegē doen **En**
soe voel toe meer want oer hē
is die soen gatz die dē mynsche
belauet is **Hy** is here des sabaotz
dat is des sater dages en vier
dachs syn gotlicheit die heuet
den dach in geseet om geuiert
toe werden **Hy** mach dē dach
weder om stellen oerloest gese
uende toe werckē tegen syn
vier gaende gebot en in seet
ge **Want** soe wie eyn geboet
daet ofte eyn wet in seet soe
en is hy daer in nyet vbonde
ind daer tegē soe mach hy v
dispenserē in anderē mynsche
Die mynsche **Segt** my dan als
eyn tythick heer keiser of canick
het gebiet hy in cinerē vā sta
tutē oft kuere of rechte maect
en is hy sy nyet schuldich nae
toe volgen **Scriptura** **Die**
keiser antwaert hier op inde
rechten seggende **Al** ist soe dat
wy vry en banē alle statuten
en geseetē rechte syn nochtan
soe **alle** wylle wy leuē onder
regel van rechte **En** nyet toe
myn als eenich pryncē enich
statutē of geseetē gemact heeft
hy mach sy weder ontmake
als hy wil of alst hem beheft
Die pacus als statthalder xpo
die dispenseert dagelick tegen
die gemeyn rechte vnr syn tyt

en by synē vur vaderē in geseet
synde **Die** mynsche **Eyn** dynck
mout it noch vragen en het is
dyt waer om en berispte die
ioden die discipulē nyet dat sy
dat toren namic dat hem nyet
toe en behoerde **Scriptura**
Die wet was sulcke dat ey my
sche vrylickē in wyngsaerden
en op ten veldē van hunger die
vruchte van dē lande wael ne
mē en ette mochte sonder van
dancē banē syn ette yt toe drage
Daer om en hadde die ioden
geyn sake om in dat stuck die
discipulē toe berispen

Meditatie en beerynge

En merct hier **D** mynsche
mytter herte die discipulē ons
here en hebbe mede lyde myt
hem lyde oere wyllyger armoe
de **Deer** is toe vronderē dat
die pryncēder werlt by hem heb
bende dē stepper en here van
alle in sulcker armoe dē warē
dat sy gelick dē beeste myt sulc
ken voitsle onder haldē worde
Daer af sprekt **Crisostomus**
aldus **D** mynsche vrondert
dy dat die discipulē die geyn
sorge van tythickē dyngē en
hadde **Deer** sy vsmade alle vlei
schelicke tafelē die myt gestadi
gen hunger beuochte worden
En nachtan soe en hette sy xpm
oerē leuē meester nyet **Merct**
woe onse leue hē **Ihus** syne
discipulē aen siet dyt toren ald

rozynende en etende en mede
lijden myt hem luyde heeft wat
hy sy seer mynde **M**eer myet toe
myen en vlyde hy hem daer af
want hy bekende dat sy voel
daer mede vdiende en dat sy
ons daer in tot eenē exempel
syn solde **W**ant in dese exempel
soe moegē wy in voel dochte
geleert werde **W**ant hier in
soe is die doctide der armoede
clær blyckende **D**ie pomperye
der werlt wort oit getoent toe
vsmade costelike en leckere
beredyngē van spysse wort
daer by toe myet gedaen **E**n
alle gulsicheit en anuloedicheit
ofte beestelicheit van voel my
sche wort daer in beschaemt
Gelicker als die heilige leerer
Augustynus seit **W**aellustich
des lichaems toe begerē en py
licheit toe schouwē dat is eyn
werck van beestelike leuen
Daer om soe seit die heilige
leerer **bernardus** **D**attet en
bespottinge is dat mē die hei
lige eert myt wescoppe toe
wetē **O**p oere feest dage die
wilcke gade den herē belaget
heby myt abstinentie en so
berheide **E**n want die gulsich
en waellusticheit myet alleyn der
zielē hinderlic en is mer oit
den lichām en der gesontheit
Soe ist ons noet soberlicken
toe leuen alle waellusticheit
schouwēde **W**ant die wyse mā
seit dat die waellusticheit meer

mysche gedout heeft dan dat
swert **E**n die doctelike seneca
seit aldus **V**oel gerychte heby
gemact voel siecē en alre hā
de siecē is wt disorderender
of twēdradtyger spysse **M**ē
Erisostom⁹ seit **W**aellustich
en gulsicheit die ontrecket o
lichtelike alle gesontheit **E**n
by nae alle sake vā **S**iechte
sulstu daer in vynde **W**ant en
sober suode en tleyn tafel is
moder der gesontheit **D**aer
om alsoe die vur seide meester
Beneca leert **L**aet ons weder
staen den waellusten want
lichteliker en werde sy myet
ontfangē dan sy af scheyden
dat is vdrue werde nae dat
sy ontfangē syn **E**n weder
seit hy wt roedet die waellust
en hebt sy vur viande in ma
mere als mordenaers die
daer om ons omhelsen op dat
sy vworzge moegē **E**n soe laet
ons bekeerē ons seluē tot ges
teliker waellustē toe wetten
tot suetticheit der gotlicker
myne **W**ant soe wie die suet
ticheit der gotlicker myne toe
recht smaket **D**ie en sal nae
tytlick suetticheit myet vragē
Naen mercket dan die armoe
de der discipulē ons herē soe
laet ons die mytter herte om
helsche die wilcke inde pyne
der werlt alsoe clærlic gesche
nē heeft **E**n des gelier in onse

here **J**hu en synre moder **J**ud
 die in alle die goet die he toe rechte
 hebben nae geuolget **E**n myt
 ter herte soe is dese dochde toe
 myne **W**ant anders en solde
 sy niet v'dientliche syn **A**met
 en ist laelic arm toe syn mer
 in armode synde armode toe
 myne **E**n die gebreke d'armo
 de om gatz wille blideliche toe
 lyde **M**eer leyder voel mysche
 v'lyde he alle van de naem
 der armode op die vur waer
 de dat hem ge yn dynck en sal
 ontbreke **D**y segge hem toe
 syn vyende der armode mer
 die geselle der armode vhen
 sy myt alle oere v'moeghe toe we
 te honger dorste celde gebreke
 v'smaetheit en des gelicke **E**nde
 bernardus seit sy wyllc arm
 syn sonder gebreke **O**utmoedich
 sonder v'smaetheit ljd'samh
 sonder laster **M**eer af synde
 die auuloedicheit: soe laet ons
 alle suethe dat noetdrustich
 is toe wette dat goen sonder
 welke wy niet syn en moeghe
En niet meer en laet ons heb
 noch begerc noch van andere
 mysche dat geuende ontfange
Here got almech **G**ebet
 tich die onder die voite des
 mynsche geworpe hebste alle
 dat in de om loep des hemels
 beslate wort **O**p dat alle die
 mynsche geheel dy onderdantich

syn solde **W**ant alle wtvendi
 ge dinge hebste geschapen om
 dat licham des mynsche **E**n dat
 licham hebste geschapen om die
 ziel **E**n die ziel om dy selue op dat
 sy alle solde syn mytly becom
 mert **J**ud dy alle yn solde my
 ne **D**ie die geue den beesten
 oer spysse en den vogel des
 hemels en vyssche der zee oer
 voetsel **G**eeft my here die noit
 druste des leuens tot myre
 salicheit en dync laue op dat
 ic alsoe van dy v'sien mytly
 toe bat becomert moit syn **E**n
 geest my ljd'samheit in alle ge
 breke der armode **O**p dat
 ic by cleymoedicheit niet en
 moit v'gaen **A**me

Woe **J**hus gesont mactc eyne
 man myt eyre lamer hant

Dat lxx capittel

Des dachs hier nae
 soe is **J**hus op eyne
 saterdach inder sy
 nagoge gegan om de luden
 toe predike en toe leerē **E**n
 die phariseen die sodete altyt
 om **J**hu in die wet toe beris
 pen en om oersake op hem
 toe moeghe hebē **A**ls om hem
 toe vangē en toe steyne als
 tegē die wet ge dae **B**
En soe was daer eyn man
 myt eyre lamer hant en
 v'dorrender hant **E**n die pha
 riseen wachte neer stelck om
 toe besien ofte **J**hus de man

opte saterdach gesont solde
macke en tegen die wet wol
doen. **O**p dat sy hem daer vā
solde moeghe wroeghe en becla
ge. **D**oe vragde die pharizee
Ihu listeliche oft geoverleest
was des saterdach toe wete
opte vierdach nemant toe
genesen. **E**n hadde **I**hus neen
geset soe hadde sy hem beris
pet van hardicheit of omech
ticheit. **E**n hadde **I**hus **I**a ge
set soe hadde sy hem geroocht
van antredynge des vierdachs.
Die gebūde **I**hus wetende
en bekēde oer gedachten
die heuet totte lāme man
geset. **S**tant op en stant hier
mit myddel van ons allen
toe wete dat dyt myrakel
toe clare sy en hi dede alsoe.
Ihus heeft totte pharizeen
ick vrage v oft geoverleest is
opten saterdach guet toe doe
oft nyet. **D**ie pharizeen on
heby hem nyet geantwaert.
En als sy swegē soe heeft he
die he **I**hus eyn gelickemisse
by manere van eyn vrage
geset aldus. **W**ie is vā v al
len des schacp op eme sat
dach in eyne put geuallen
wer die dat nyet en solde
wttē last helpē. **R**echt oft
hy seggen wolde soldy een
beest moeghe helpē wt oere
last voel toe mer soe ist ge
oerleest de mynsche in ziel

gesacht

en lyue toe helpē en gesont toe
macke. **E**n alsoe crisostom^{us} seit
soe wart **I**hus tot he segge. **M**
v georloest op te vierdach een
schacp mytte hande wt toe trecke.
En my nyet georleest eme myn
sche myt eme waerde toe ge
nesen. **I**ck segge myt eme waer
de en die siecke wort genesen
en ick en antrede die wet nyet.
Dat geset synde soe sach **I**hus al
om en seide totte lāme mynsche
steec wt dyn hant jud hy stak
wt syn hant als gesont synde.
En die pharizeen dyt synde sy
ontstecke geworden myt onwill
dat is myt onredeliche toene
ind synt van daer gegae en
heby toe same gesprake wat
sy myt **I**hus solde macke ende
wat manere sy solde moeghe
vynde om hem toe doede en
van d'werlt toe brenge. **E**n heb
ben daer op raet genamen
myt herodes officare en hant
vā wapenē toe wette alsoe. **I**n
brosius seit woe sy dat leuen
vderne soldē en nyet woe sy
yt vnde soldē. **D**ie gebūde
Ihus den nyet vborge en was
wetende oere lude quade op
sactte. **D**ie is van daer geta
ge ter zee wart myt syne dyl
pule want syn tyt nodi nyet
vnoolt en was dat hy sterue
solde. **E**n om exempel toe geue
vā toe vlien die quact wyllyge
mynsche. **I**n wilke dat **I**hus
onse he onse geleert heuet dat

wy van den mōschē seende sullen
 die wy sien dat by guede vma-
 ninge alle tyt arger werde
 want mynischē die mit quaete
 vstyt syn die moeghe nauwe
 myt redenē bedwonge werde
 En daer om seit **Crisostmus**
 dat onse hē **Ihūs** wetende oere
 raet die en had nyet lange n-
 waerde myt hem **Op** dat hy
 oere moit nyet meer vwecke
 en solde want ten mach nyet
 sy dat die quaetheit mytter
 redenē gesact wort **Doe** seit
 voort die heilige ewangelist
 dat voel sieckē onse hē **Ihū**
 nae geuolcht syn wt den dat sy
 den mōschē sagen genesē synē
 En genas sy oit alle want den
 outmoedigē hem nae uolgen
 de is hy bereit altyt guet toe
 doen **En** ons lieue hē **Ihūs** be-
 uael hem mydē die genesē wa-
 ren dat syt nyet apenbaer
 make en soldē **Om** dat hy le-
 lerē wolde toe schouwē ydel
 glorie en vmetenheit als wy
 ut guetz doende syn **En** doe
 quaem die gebū dide **Ihūs**
 myt synē discipulē in ey kuyf
 om toe herbergē **En** soe quāe
 daer weder en scaer vā volck
 om dat waert gatz toe hoerē
 En doe hoerdē sy soe vuyrre-
 liche nāe die waerde **Ihū** dat
 hy en syn discipulē geyn tyt
 en haddē broit toe ette **En** als
 die synē toe wetē die iode sage

dese ongerwoenlike vuyrre-
 m hem aen hoerende die got-
 like wysheit die sy nyet en ton-
 de ontfangē **Doe** rekendē sy
Ihū toe syn vvreemē vā herte
 oft syneloes soe dat sy hem byn-
 de woldē **Meditatie en**
 aendachticheit

In desen is vūlt dat goe
 dat **Johānes** ewangelysta vā
 hem scrift **In** properē psone
 is hy comē en die synē en heb-
 ben nyet ontfangē **Die** vreem-
 den begerdē **Ihū** toe hoerē
 als die gothlike wysheit ende
 behalder der werlt mer syn
 naeste woldē hem byndē als
 synloes synde **Des** helix hūe
 den des dages die goen die vū
 vuyrrely syn om xpm nae toe
 volgen **Die** werde van werlt-
 like mōschē als dwaes oft syn-
 loes gereckent iud werden
 van hem af getaegen vande
 gueden alsoe voel als sy conē
Here **Ihū** x'ick **Gebet**
 biddi doer die bynestē vyne
 ontfermherticheit **Dattu**
 my die manck byn omechtich
 oin toe doen guede werckē
Gewerdiget my otfermhert-
 tichlike toe genesē en tot alle
 guede werckē sterck en bequāe
 toe make **Doet** my staen mit
 myddel der dochden op dat
 ick aūmpts dy beuclidean en doe
 de myn hande wtreyckē moit
 tott redtūdicheit nyet tott quaet-
 heit

en dat ick my in guede wert
ken oeffene moit en dy waer
belaege in alle dynge. **E**n dat
in quade dynge v'dorrende
ghelike aclaete moet van dinc
tozen. **G**eeft my guede. **I**hu dat
ick vur alle ryck dome en weel
den der werlt dyncke moit op
dat woert gatz en op my en
op ander mynsche salich. **A**me
Woe dat **I**hus vloeste eyne
besete mynsche die blynt stom
was. **D**at **I**rr capittel

In als **I**hus de lāme
mā gesont gemaect
had. **D**oe is hem ge
presenteert eenē die mynken
vyant besete en stom was.

En die besete
mynsche was bane de gemeen
ne loep van beste seette luyde
blynt. **E**n die gebindide **I**hus
heesten vloist en gesont ge
maect in soe daniger manere.
Dat hy ter stont spreckende
en syende wart. **E**n alle die
scare vande volck die dyt sa
ge hebben hem v'wondert
seggende. **E**n is dyt nyet da
uid soen toe wette. **E**n is dyt
nyet die soen gatz den onse
belaeft is wt dāuid's geslecht
toe come. **K**echt of sy seggen
woldē en trouwen. **L**aet die
seruebe en phariseen vol haet
en nyet op xpm synde hid dyt
hoerende dattet volck. **I**hu
vur den soen gatz haldende

waere. **D**oe seide sy in hē selue
dat xps in den naem vā beke
hūb prynte der duuele die du
uele wtte mynsche werpende
was. **A**lsoe v'argerde sy die
manere des gothike wercks
als sy dat wonderlike werck
nyet gelochene en conde. **A**lsoe
doen lueden des dach's noch
voel mynsche als sy die woerde
of wercke van anderē myn
sche nyet en conē begripen.
Doe prynt sy die manere en die
meeuinge toe v'argerē. **D**ie
gebindide **I**hus en soen gades
woldē hem luyde toene dat
hy ~~was~~ wiste oere lude gedach
te en dat sy quaelicke op hem
dynckende ware. **E**n dat sy
die bekene solde dat hy wt die
cracht gatz die mynken was
en nyet wt nematz andere
macht die mynsche vloesende
en genesende was. **D**oe heeft
hy tot hem geseit aldus. **A**lle
rycke die onderlynge gedeilt
en partielic syn die sullē v'dor
ue en v'woest werde. **E**n alle
steden oft hūsen en geslachte
tegen malanderē gedeilt co
trarie en twe drachtich die
sullē v'nallē. **E**n daer om ist dat
sathanas onderlynge gedeilt
is dat is ist soe dat die en du
uel mytte anderē wtte myn
sche v'drene en viaget wort.
Dat is eyne teicke dat sy onder
lynge gedeilt partielic en twe

drachtich syn woe en in wat
manere sal dan der ryck moe
ge bliuen staen. **En** xpus seide
voet aldus. **J**ud of ic in beelze
bub naem die duuel wt den
mynsche werpe. **M**ine kynderen
dat is die dienaren van de tem
pel v kynderen en neuen daer
toe hyder wet en priester scop
geordineert om die vanden
wtte mynsche toe bane. **O**f toe
vstaen van synen discipulen
die vanden ioden gebaren wa
ren en oec die duuel wtte my
sche vdrue. **I**n wees namen
sy dat doende waren. **R**echt of
hy seggen wolde. **W**aer om ist
my meer van noeden in beelze
bub naem toe wercken dan he
lyde. **I**ck die de gatz soen by
en ist my nyet moeghelic in
gatz myns vaders name toe
wercken dan nuwe kynderen
en mine neuen. **D**raget mine
kynderen sy sullent v seggen
dat sy in den name gatz myns
vaders de viant wtte myn
sche vdrue. **D**aer om seit
onse he xpus. **I**hus sullent sy v
rechtters syn toe weten teghe
v tuygende in de oerdel gatz.
En want ic dan seide. **I**hus
die duuel vdrueende mytte
vynger gatz dat is wtter cracht
en macht gatz weet daer by
dattet rick gatz tot v comen
de is. **D**at is die tyt der gracie
om toe vdiene dat rycke der

174
glorie toe wette soe verne
ghy in my gelouet en de wech
der waerheit den ic v leere en
predicke naenolget want daer
by soe moechdi mercke. **D**at ic
die goen by daer die phetse af
geschreue heb en v van gode
myne vader gelouet is. **O**m
myt synen doet v alle vanden
ewige doet toe vryen en toe
vloissen. **E**n als die gebuide
Ihus de pharisee en de volcke
vdaert hadde dat hi nyet wer
kende en was in beelzebub
name. **D**oe heeft hi hem luyde
voerder wyllent toene dat hi
beelzebub of des duuels diener
nyet en was. **E**n seide aldus
als eyne sterck rydder en sterck
man bewaert en beschermet
syn huys en hof den soe blyuet
in vrede al dat hi besyt of on
he heuet. **D**er ist datter en med
tiger en stercker dan hy is he
aecomt en vryut he soe vantt
hy hem en ontnemt he alle
syn wapen daer hy betrou
we in hadde en synen rooff deilt
hy. **R**echt of hy segge wolde
hier by soe moechdi mercke dat
ick der duuel dynre nyet en
byn. **W**ant ic als mechtiger
dan die duuel vdrift sy ick
vanghe sy en sende sy ter helle
en daertmy belijest. **E**n sy moette
my als oere heren en onste on
dancly syn. **I**ck neem oere roof
dat syn die sunderen die sy ge

vanghe halden mytte bande v
sunden en brenge sy mit rycke
der heiliger kercke. **E**n om
noch toe bewisen dat ihuſ mit
te duuel nyet en wraclte noch
nyet genierne myt hem en had
de soe seide **I**huſ vort ald. **D**oe
wie myt my nyet en is die is
tegen my iud die myt my nyet
toe same en vgaedert die ver
stroiet toe wetē. **D**oe wie myt
my in doclde nyet en eyn en
draget oft des wille nyet gnet
en is die contrarie en tegens
my. **E**n want ick byn dat onste
gnet en my wille en begherte
is dat die myſche hem bekiere
en penitencie doe vut syn sunde.
En die duuel die wil al contrari
van desen want hy wilt dat
die myſche sundige iud hy bren
get den mynſche tot alle sunde.
Ick byn caritas en die myne
en hy is vol haetz en nrtz. **H**y
wylt die siele gebonden halde
en ic wil sy vloesen hy wilt
sy toe same int ewige vmyz
bryngē. **E**n ick wil sy ter ewi
ger glorie brenge. **A**ldus soe
en vgaederē wy nyet toe eynē
eynde iud daer om die myt
my nyet en vgaedert in eynē
geloue der heiliger kercken
hy sal vstroit werde in dat
helsche vmyz en aftrout.
Moralizanc en beermige
Hier wort ons geleert al
is die duuel ons viant sterck

Dat nochtans onse pryncce xpo
Ihuſ noch stercker is. **D**aer af
seit **C**risostimus. **H**y en sal de
sterckē viant nyet vreesen die
eyne sterckē pryncce heeft mer
laet ons waken en arbeiden
op dat wy myt betrouwe vā
onse sterckē pryncce vsmaden
onsen vyant of weder parte.
Want ist dat wy tegen hē stry
den soe synt wy stercker dā hy.
Mer ist dat wy onachtſaem sy
soe wort hy stercker geuonden
dā wy want onse onachtſaem
heide maect den duuel sterck en
nyet syn selfs macht. **D**aer om
seit **G**regorius dat die duuel
weede is gelic eyn pier als hy
weder staen wort. **M**er als
wy syn in genzen geuenge
in onse hert ontfange soe is
hy sterck als en leuwe. **E**n als
die gebēdide **I**huſ de pharisee
aldus vander waerheit ond
wyſt hadde toe wette wie hy
was en in woe miem en wt
wat machte hy werckende
was. **E**n als hy oit spende en
merkende was dat sy hyde
in oere boesheit en hant op
hem vhart blenē. **D**oe is hy hē
ludē myt manere en oit vā
dreygen aengeghe seghende.
Hier om soe heb **D**
ick v geseit. **T**oe wette soe wie
myt my nyet is. **E**n ick seg
ge v toe wette al ist dat hy my
blasphemieert dat alle sunde

nae oit blasphemie toe comende
 wt myscheliker crancheit ofte
 onwetentheit sal den mynschen
 vgenē werde myt penitencien
 Mer die geist van blasphemie
 toe welcke sundigende wt rechter
 hoeshheit die en wort nimmer
 vgenē Want al ist dat niemant
 sundiget tegen des mynsche soen
 dat is teghē my die de gatz soen
 byn It wort hem vgenē Meer
 ist dat hy sundiget in dē heilige
 geest Ten wort hem noch hier
 of naemael nimmermer vgenē
 dat is selbē oft swaerlickē wor
 det vgenē want selbē comen
 sulcke mysche tot rechter penite
 tie **Die mysche** **N** dese manne
 re is my toe swaer toe vstaen
 It is my noit hier vā wt onder
 wys toe hebij en op dat ic tottē
 vstaen hier van sal comē moeghe
 soe wilt my segghē wilck is bla
 spemie Ind wilck is die sūde in
 den heilige in dē heilige geest
Scriptura **I**ck wilt doen
 Ind blasphemie dat is soe wā
 neer dat niemāt quaet oft vallst
 van gade spreckende is oft dat
 hi oit groete quaede eetden hel
 telickē en sonder sake sweert
 of got toe nae spreck en dyt mach
 geschiedē drie syn **Want** die
 eenige oft somyge die blasphe
 merē dat is sy sundigē wt be
 dwanck of wt crancheit **En** de
 se sundigē in dē vader soe die va
 der die ouste macht en alle die

macht van hem is comende wāt
 niemāt toe ontsien banē got dat
 is niemant medtiger toe kēnē
 dan got dat is eyn blasphemie
Oft yt is ten mynstē gatz macht
 nyet achtende aldus soe sūdi
 get hi in got den vader **Somy**
 ge blasphemere sundigē de wt
 den dat sy vleit en bedragen
 werde dat wilcke comt by **et**
 ignorācie dat is onwetenscop
 van dat goen dat een schuldich
 is toe welckē **En** dese die sundigē
 in den soen gatz die die wysheit
 gatz is **En** somyge blasphemie
 re sundigende by quade opsact
 Ind dese sundigē in dē heilige
 geest die dat ouste guet **en**
 myne en caritate is Want
 alle quaet alle haet en myt alle
 boosheit alle wreethheit die synt
 contrarie den heilige geest **En**
 dese twe eerste manere vā sun
 digē die werde vgenē mer dat
 derde nyet **Die mynsche** **En**
 soldē dese die in dē heilige geest
 sundigē nimmermer gracie
 moeghe vryghe **Scriptura**
En trouwē **I**ae sy in den sy in
 oerē leuē berouwe vrygen sy
 soldē daer by die ewige vdoe
 menissen ontgaen **Mer** als
Bernardus seit Want sy wt
 hoeshēde sundigē soe en heeft
 oer sūde geyn onschult Ind
 alsoe en sal oer pyne geyn v
 laetensse hebben Want ist dat
 sy rouwe tringē en penitencie

doen soe mptē sy vol penetenac
en waerachtige betalnige doe
sonder gracie ofte vnderu
ge van den toe hebē. **M**er m
de dat sy in soedamige sunde
vhaert blyue en niet bekeert
en werde. **D**oe hebē sy nae
maels volcomē pynē in der
hellē sonder vnderuige
Die mynsche. **W**oe wort ge
sundiget in den heilige geest
Scriptura. **D**ie sunde in
heiligen geest dat is ey vstent
heit oft een passieit des her
te in boesheit vhaert sunde co
men de wt vermetelheide of
wt wanhope en dese sunde
wort toegeuen den heilige geest
die die guedertierenheit en my
ne is gades des soen vaders en
gades des soens watit wie
wt boesheit sondiget die duet
onrecht den heilige geest. **D**es
wilken guedertierenheit toe
gescreue wort die vgeninge
der sunde. **E**n dese sunde is v
ter hande dat is sy geschiet in v
manere. **D**ie eerste dat is
mystroest of myshape vā die
barmherticheit gatz daer by
dat vsmact wort die gotlike
hulpe. **D**ie ander is vmetens
daer by dat yemant sundiget
op die barmherticheit gatz
hem vmetende alle tyt die
barmherticheit gatz en berou
van sunde tot synē wille. **E**n
als hy wil sal wael vryngen
len

En alsoe meent hy dat ewige le
ue toe tryffe sonder vdiēte of
genade sonder penetenac en
alsoe vhaert hy in synē sunden
ophaepe der genade. **M**er yt
is toe wetē dat sundigē mpt
hape der genade en mpt opsact
die sunde naemaels toe laetē
dat en is dese sunde der vmet
heit niet mer yt vmyndert die
sunde. **D**ie derde is vsteru
of vhartheit mpt vasten op
sact der sunde. **D**ie vierde is
weder sprekinge der bekender
waerheit toe wetē als yemāt
die waerheit des geloefs we
derstaet om toe vrylicher toe
sundigē. **D**ie vyfte is beudin
ge der broederliker gracen
daer by dat yemant leet is dat
die gracie gatz in de mynsche
vmeedeert wort. **D**ie vi is
geyn penetencie wille doen v
vur die sunde. **E**n van deser lē
sunde alsoe die heilige leerer
scē **Augustyn** seit soe is toe vstē
dat vurscreue wort ons here
Wie sundiget in den heiligen
geest. **I**t en sal hem niet vge
ue werde. **W**ant in wat sun
den dat dese onpenetencie ofte
sunde des herte dat wilke ge
penetencie doen en wil niet
vondē en wort. **D**oe werden
alle ander sunde en blasphe
mie vgenē. **W**ort dat dese
vi sunde in de heilige geest
aldus periculoes syn en seldē

oft swaerlickē vgeue werde dat
 comt daer by dat die mensche
 in den opsact en meymige alsoe
 bliuēde soe wort hy vblit en
 vhaert. En leet sūde op sūde
 ind nuyt dese soe sundiget hy
 tegē die ontfermherticheit gades
 aenghaende die desperacie en
 mystroest en aenghaende die
 vinetelheit. Doe sundiget hy
 tegen die rechtūdicheit gades
 die eyne yeghelickē geest en sal
 geue nae syne vdiensst. Want
 syn ontfermherticheit en wil
 nyet tegē syn die rechtuerdich
 noch syn rechtūdicheit sond
 syn ontfermherticheit. Want
 got aūmpt syn ontfermhert
 ichheit die banē alle syn roere
 ken is gaende. Dye pynget
 altyt myne dan die vdiensst
 der sūde is enssende. En daer
 om die in mystroest is en bly
 uet die sundiget tegen die
 ontfermherticheit gades.
 En die hem vinetet die sūdi
 get tegē die iusticie en rechtū
 dicheit gades. Want hy ontfer
 herticheit noch berou en ver
 dient want alsoe die ontferm
 herticheit die sūde duet vlae
 ten. Doe wil iusticie die sūde
 gepynget hebē en gecorrigert
 hebē. En daer om die mensche
 die quacde op sactē en meym
 ge hebē die comē seldē tot
 berou van sūde soe bliuen
 die sūde onvgeue. Doe wael
 in desen leuen als naemael

Meer ist dat die sūder berou
 van syne. Desē sūde vryget
 en penitencie daer vā ontfaet
 nae formē en manerē der
 heiliger kerckē. Got die sal hē
 sonder twyuel al syn sūde v
 geue woe danich woe groet
 dat sy syn. En hier om soe raet
 ons die gebūdde Ihus dat wy
 altyt in guede wyllē en in eyne
 guede op sact syn sullē om guet
 toe doen. Waer toe hy ons een
 ghelickemisse gegeue heeft die
 hy tottē pharizee sprack aldus.
 Maect eyne guede boem en
 syn guede vrucht. Oft maect
 eyne quade boem en sy quac
 de vrucht. Daer om want die
 teickenē die xpus dede die
 nyet quact noch ydel en wa
 ren mer guet en salich. Hy
 seit aemeret die vrucht des
 guede boems en des quade
 boems. Op dat gy daer wt
 kēne moeghet of die boem
 guet of quact is want wtt
 vrucht wort die boem bekent.
 Des ghelicks aemerck dat werck
 des werckmans maect oft
 guet oft quact is. Alsoe moech
 dy vnoede wttē guede wer
 kē die ic doe. ~~Dat by der wa
 racht die cracht by der wilc
 ker dat ic sy doe nyet quact
 en is alsoe gy segget mer
 guet. Aldus is by de boem be
 teickent dat begynsel en meym
 mige en die vruchtē dat syn
 die werckē. Is ons begynsel
 guet daer af sullē by die hul~~

ye en gracie gatz comē vruchtē
gade bequaem synde. **M**er is
onsen boem dat is onse meym
ge quaet die werckē die daer
wt spruytē die sullē ont quaet
wesen. **O**f hy seggē wolde. **I**t
schynit dat hy pharizeen vnr
die wet van moyses wilt sprec
ken en dat hy my daer om wilt
berispe recht oft ic tegen die
wet seggende waer mer neen
ten is daer om myt. **O**er het
is wt eenē quade gronde wt
haet en myt die hy op my hebt.
Omi des wyllē dat ick v m nwe
sinden berispe dat hy meent
by den nwe hōdie en werltlic
ke eere regyment en yfite toe
vliessen. **E**n dat dyt war adytich
is dat mach mē merckē wt nwe
waerde en werckē. **W**ant wat
vochtelike woerde en leermige
hy van my horende syt wat wō
gherlike groete tekenē die
ic daghe vnr v offē int apen
baer doende byn die welke n
nyemant dan got allen fundē
solde moegē doen. **W**ant hy siet
dat ick myt eyne woerde son
der yemants anders hulpe dē
vriendē en dunelē bedwynge
en vragē en dyt al myt teghē
staende. **D**oe sprecet hy witten
gronde moes herte quaet vā
my seggende dat ic dat myt
ten duuel doe of m des duuels
naem doende byn. **D**oe toen
den **J**hūs den pharizeen toe

syn en quaet boem wt quader
wortelē en quade vruchtē voort
brenghende. **W**ant m oere qua
der meynige des herte soe vlo
de die ~~met~~ nydicheit. **E**n daer
om seide **J**hūs tot hem aldus
Geslechte van serpentē dat
is hy veynde kynder vā dē
boesen veynde ioden. **A**ls vā
eyne quade boem gecomen
synde vol veyns synde vol
veyns van haet en myt woe
soldy moegē guet seggē als hy
quaet syt. **D**at seide **J**hūs wāt
si. **E**n van eyne quade boem ge
comē wāt toe wēt vā den
goene die die yfete vnaecht
en gedout hadde en want sy
nydich op hem wāt. **O**f hy seg
gen wolde. **G**y en moegē vā
my geyn guet hoere noch seg
gē myt die nydicheit die m v
is. **D**aer om volghet daer nae
wt aūuloedicheit des herten
spreckt die mont. **T**oe witten
want alsoe v herte quaet en
valsche is soe spreckt die mō
mont quaet. **E**n guet mysche
die brenghet voort van syne scat
dat goen dat guet en ey quat
mysche die brenghet voort van
syne quade scat dat quaet is.
By desen guede scat wort v
staen die guede meynige en
guede wille die int herte bbor
gen is als eyne schat die alle
guet voort brenghet m gedach
te waerde en werckē. **E**n alle

177
contrain van de quade schat
der quader meyninge die al
quaet vort brenget **E**n daer
om soe siet wael toe seide **I**hs
wat gy sprekt want die my
sche sullē in de dage des ordels
rede geue van eyne yegelicke
ydele waerde dat wilke seer
quaet toe doen sal syn **O**ft als
toe vstaen sy sullē daer af die
pyne gelden welcke oerdel
vreeselike syn sal sonder hape
der genade **D**an volget daer
nae **W**t uwe worden soe suldy
gerechtindiget of ongerechtin
diget werde dat is gy sult guet
en rechtindich geordelt werde
ist dat gy guet sprekt **O**ft on
rechtindich gekent werde ist
dat gy quaet sprekt **D**ie my
sche **N**och wat segdi dyt is
seer lastich moit eyn mysche
rede geue van alle worde die
hy sonder rede gesprackē heeft
dat wilke ic vstaen om dat hy
sonder reden gesprackē heeft
en die redelicheit achter ge
laete heeft **W**oe lastich salt dā
wesen dat hy schadelike oft
quaede waerde gesprackē heeft
daer mede dat eyn synē enē
mysche van syn eer en huc
den naem is beroeuēde **S**cri
ptura **D**oe damge waerde
brenge eyne totter ewiger
vdoemnisse **D**ie mysche
Wilke waerde sal ick s vnr
rechte ydel waerde vstaen

Scriptura **I**ste Hieronimus
die vclaert dat en seyt **D**at is
een ledich oft ydel woert dat
wilke gesprackē wort sonder
oerbaer des poel sprecker
oft des hoerders **Z**eer die
onreynē oft spottelike waer
de spreect oft vortbrenget of
yt dat vuyt is die sal nyet
schuldich gehalde werde van
ledigē waerde mer vā sūdi
gē spreckē **E**n daer om seyt hy
In dat gewichte der waerde
soe is gelegē die promyge des
myschelicke lenens **H**och voel
swaere sūde syn kinfachtige
waerde achter sprackē en vor
delende waerde daer by die
mysche syn ziel dōt en det
goens die yt aenhoert **D**ie
mysche **I**t is wael noit dā
dat hē een bewaert van voel
toe spreckē **S**criptura **W**oel
toe spreckē is seldē sonder sū
de **E**n daer om soe bydt got
dat hy dynē mont en tonge
bewaren wil nāmer quaet
toe spreckē **E**n op dattu nye
mant en mysduc soe gāck
in wendelike in dy seluē **I**nd
sich oftū vur dy oft vur eyn
ander toe spreckē hebste **I**st
vur eyn ander besiet dā of
die psoen dyn leermige oft cor
rectie behoest **I**nd of hi sulck is
dat hi dyn correctie ontfact
oft nyet **E**n ist dat hi by dyn
waerde hem solde wille corri

gerē **Oft** dat hy tot dynre toe
rectie staet soe moeststu hem
syn gebreke wael seggē en
anderē nyet **Oft** als men vā
peniant hoert achter sprack
doen soe salme dat dochte hē
vātwāerde en ontschuldige
alsoe vern yt battē mach **En**
om mt spreckē vū sien en wyl
toe wese soe en is geyne beter
en raet dan als hy yet seggē
wyl dat hy toe vorē in hē seluē
druckē **Oft** beter gesprackē
dan gesnygē sal wesen **Ind**
mt slot van desen soe en is
nyet beter dan selden en laet
toe spreckē **Daer** af spreect
Beneca aldus **Dūma sūmar**
is dyt dat ick dy beuel traech
toe syn mder sprackē en wātn
seggē wylte segget eerste dy
seluē **En** weder seit hy dat goē
dattu wylte geswegē toe syn
dat en **segt** nyemant **Want**
van eyne anderē en saltu gey
silencie cōne eysele **Ist** dattu
dy seluē geyn silencie en settes
Meditacie en leermige
Salige leermige wort ons
hier gegeuē dat wy onse mōt
bewarē sullē **Op** dat wy gey
ledige ydele of quade warde
en spreckē **Want** gelick dat
eyn vat dat wilck nyet gedect
en is geringer onreyn wort
Doe ist oic mytter herte ten sy
dat die mont den wilcke syn
deesē is myt bescheiden der be

waruige gessatē gehalde wort
daer af seit **Crisostom** **Meer**
dan enige maeghet toe bewarē
is soe bewarē dyn tonge **Ind**
Ozigenes seit **Got** apent den
mont der goerne die die waer
de gatz spreckē **Mer** die duuel
apent den mont der goerne
die spreckē logentale valsche
getugens onreynheit vuyt
twist kuygē achter sprack en
die ledicheit spreckē **En** daer
om ist groit perikel alsoe **Im**
brasi **soe** **Toe** spreckē vā wer
hke en ydelē dyngē daer soe
voel gotlike en orberlike dy
gen syn daer wy van spreckē
moegen **Gebet**

O waerachtige cracht gatz
werpt tot my den duuel doer
rechtē berou der sūde **O** wort
des vaders genest dē stōmen
myt der bychte **O**mwendich
licht vlicht den blynde myt ge
noch doen **En** op dat my die
stercke viant nyet en besyke
soe bekeert tot dynē dienst al
syn wapen **Toe** wete die mwe
dige crachte mynre zielē en
die wtwendige synen mynre
lichams **Ick** beger oic alre hoe
hoechste got altyt wāner die
boese gceest my m sendet die
omyschelicke gedachte d' blas
phemien alsoe due wille wt al
mynre begherte soe mont dy
syn ontspreckelickē lof en dā
berheit in ewichēde **En** syn

blasphemij moit syn myt hem
in vdoemenissen **Amē**

Woe die pharizeen van Ihu tei
kenē waren erschende en vā
den onreynē geest die vnrinads
wttē ioden geworpe was

Dat Ixi capittel

Als Ihus den phari
zeen van oere blas
phemien berispt

haddē **Doe** warē somyge vande
meeste en stolffen van hem luy
den tot Ihu seggende

Meester wy willē en begheerē
somyge tekenē van dy toe sien
Die mysche **Waer om dat en**
waerē sy myt tekenē daghe
van Ihu siende **Scriptura**

En trouwē **Ja sy mer ten was**
hem luydē myt genoch yt warē
alle tekenē van dynge deser
werlt aengnende als die ge
sontheit en leuē vande mysche
dy woldē en begheerde tekenē
van dē hemel en van banē toe
sien **Mer die gebū dide Ihus**
die oere quade meymge wad
woest ind want sy hem myt
geynē gnedē sachtmoedige
antwoerde bekeerē en hette
Doe heeft hy sy strengeliken
toe gesprackē seggende aldus
Dyt quade en mispeliel geslachte
suetket tekenē wttē hemel
toe sien toe wetē recht of die
myrakelē die ic gedaen hebbe
geyn tekenē en warē **En** ge
teken en sal hem gegene werē

dan dat teken van ionas
dē prophet **Hecht of hy seggen**
wolve **Dese** verkeerde mysche
willē sien eyn teikē van den
machtē en glorie wttē hemel
en yt en sal hem myt gege
uen werde **Mer** alleyn sal
hem gegene werde eyn teikē
wttē eerde crancheit en ont
moedicheit betekenēde tot
vdruckinge oere houdien
Toe wetē van ionas die prophet
toe wetē op dat sy geloefde
dat sy dan behalde syn solden
En geloefden sy myt dat sy
dan vdoemt soldē werde wāt
in sulcker manerē was ionas
die van minue tot eynē teikē
gegeue **Daer af seit Ihus**
vozt want gelick dat ionas
drie dage vborge en gehalde
was ind buke van eyen
walvis die daer nae leuende
en ongeschent opter eerde
geworpe wart **Doe** sal die
soen gatz drie dage en nachte
in der eerde syn toe weten
nae synre passie die drie da
ge daer nae weder op der
eerde vrisse sal in volcomē
licham gektorificeert van
synre gotlicheit **En** daer om
ten ioneste dage seide Ihus
soe sullē myt dyt geslechte
vrisen die vander stat van
minue ind sy sullē dat voldē
en dyt quade geslechte voer
delen **Want sy dedē pempte**